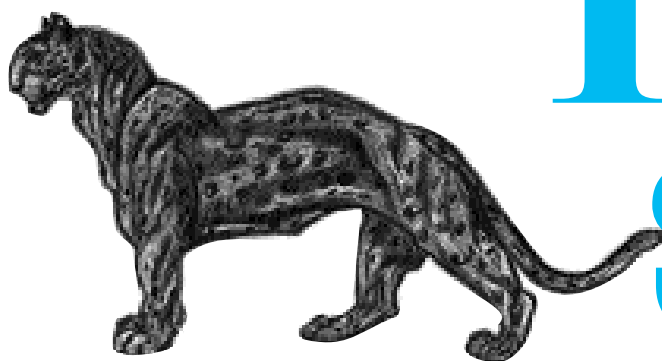

De Kido nomi!

TOLİŞON SƏDO

№ 30 (42) 07 sentyabr 2012-nə sor

MÜSTƏQİLƏ RUJNOMA

ĞİYMƏTİŞ 40 kop.

Rujnoma haftədə i kərə beşədə

Hilal Məmmədova azadlıq!!!

HILAL MƏMMƏDOVUN DƏRHAL AZAD EDİLMƏSİ TƏLƏBİ İLƏ BERLİNDƏ ETİRAZ AKSIYASI KEÇİRİLİB

TALISH.ORG saytı xəbər verir ki, Almaniyada fəaliyyət göstərən Azərbaycanda Demokratiya Naminə Birlik təşkilatı "Amnesty International" təşkilatının yerli strukturu ilə birgə 05 sentyabr 2012-ci il tarixdə saat 10-dan 11-ə kimi Berlində Azərbaycan Respublikasının səfirliyi binası qarşısında etiraz aksiyası keçirtmişdir.

Aksiyada "Hilal Məmmədov dərhal azadlığa buraxılsın", "Azərbaycanda siyasi və vicdan məhbuslarına azadlıq", "Diktaturaya yox", "Biz demokratiya tələb edirik" və s. şuarlar səsləndirilmişdir. Aksiyayada "Amnesty International" təşkilatını yerli strukturunun əməkdaşları ilə yanaşı Azərbaycan diasporunun tanınmış simaları: Qurban Dağlı, Həbib Müntəzir, reper Camal, hüquq müdafiəçisi Ataxan Əbilov, Qarabag müharibəsinin iştirakçısı Elxan Əlibəyli və digərləri iştirak etmişlər.

İŞGƏNCƏYƏ YOX! DEYƏK...

(Bəs niyə Baş
Prokurorluq və Nəsimi
rayon məhkəməsi
İşgəncəyə "HƏ" dedi?!)

Hilal MƏMMƏDOV
"Tolışi Sədo"
qəzetinin baş redaktoru

Məlum olduğu kimi 21.06.2012-ci il tarixdə, təqribən 12.00 radələrində yaşadığımız binanın yaxınlığında 6-7 mülki geyimli (sonralar polis işçiləri olduğu bəlli olan) quldurlar tərəfindən vəhşicəsinə döyülmüş, söyülmüş, milli-etnik mənşəyim təhqir edilmiş, qollarım qandallanmış, zorla sürüklənərək mülki bir maşına otuzdurulmuş və digər mülki maşının sürücüsünün "Tı kto takoy, davay do svidaniya!" məlum meyhanasının jestlərinin yamsılanmasıyla Baş Narkotiklərlə Mübarizə İdarəsinə gətirilmiş, nümayişkarənə şəkildə ciblərimə soxduqları təqribən 5 qram narkotikamı çıxardıb saxta protokol tərtib edilmiş, növbəti 6-7 saatlıq təzyiq, hədə-qorxulardan sonra Nizami Rayon Polis İdarəsinə gətirilmiş, mülkiyyət toxunulmazlığı hüquqlarımız kobud şəkildə pozularaq mənzilimizə 20-25 polis işçisi tərəfindən basqın edilmiş, yataq otağımda asılmış pencəyimin cibindən nümayişkarənə şəkildə növbəti, təqribən 30 qram narkotikamı çıxardıb saxta protokol tərtib edilmiş, 2 gün ac-susuz MST-də (müvəqqəti saxlama təcridxanası) saxlanılmış, 22.06.2012-ci tarixində Nizami Rayon Məhkəməsi tərəfindən tamamilə qeyri-qanuni olaraq bərmə 3 aylıq həbs qətiimkan tədbiri seçilmişdir...

22.06.2012-ci il tarixində mənə yetirilən ağır xəsarətlərlə bağlı olaraq müvafiq material tədqiq edilməkdən ötrü Nizami Rayon Prokurorluğuna göndərilə də, yalnız 30.06.2012-ci tarixində müstəntiqlər tərəfindən din-dirilmiş, lakin həbsimin bu 2 ay müddəti ərzində prokurorluğun heç bir tədbir görmədiyindən Nəsimi Rayon Məhkəməsinə müraciət edərək, ondan Avropa Konvensiyasının 3-cü maddəsiylə nəzərdə tutulmuş "işgəncəyə, geyri-insani və ləyaqəti alçaldan rəftara məruz qalmamaq" hüququmun pozulması barədə qərar qəbul edilməsini xahiş etmişəm...

29.08.2012-ci il tarixində saat 12.00-də nəzərdə tutulan məhkəmə prosesi təqribən 13.00-də müəmmal şəkildə Məhkəmə binasının zirzəmisin-

də ("bunkerində") qapalı şəraitdə işinə başladı. Hakim bunun guya bizim təhlükəsizliyimiz naminə edildiyini bildirdi. Məhkəmədə digər ən maraqlı məqam da dövlət hesabına talış dilindən Azərbaycan türkcəsinə tərcüməçinin dəvət edilməsi idi. Məhkəməni açıq elan edən hakim ilk öncə vəkillərə söz verdi. Vəkil Yalçın İmanov öz çıxışını heç bir ciddi əsas olmadan məhkəmə prosesinin niyə qapalı keçirilməsi, hakimin gözlənilmədən əvvəlki iclas zalını tərk edərək, guya kiminsə(?) təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədiylə məhkəmə binasının zirzəmisindəki bir zalda niyə prosesin başlanması, nə təqsirləndirilən şəxsin, nə də vəkillərin heç bir xahişi və ya vəsatəti olmadan tərcüməçinin iştirakı ilə bağlı sorğularla başladı. Hakimdən məntiqi bir cavab olmasa da Yalçın İmanovun fikirləri davam etdirən vəkil Ramiz Məmmədov öz çıxışında bildirdi ki, heç bir əsas olmayan bu kimi özbaşnalıq Hilal Məmmədovla bağlı qondarma cinayət işinin yuxarı orqanların sifarişi olduğunu sübut edir. O, mənə yetirilən xəsarətlərlə bağlı sənədləri, o cümlədən döyülməklə bağlı ilk ekspertiza rəyini, işgəncə izlərinin foto şəkillərini, bu barədə ilk instansiya məhkəmələrinə şikayətlərin surətini və i.ə. müvafiq sənədləri işə tikilməkdən ötrü hakimə təqdim etdi. Eyni zamanda Ramiz Məmmədov Hilal Məmmədovun həbs edildiyi bu 2 ay ərzində nə üçün prokurorluğun bu işgəncə faktına biganə qalmasının da həmin sifarişə bağlı olduğunu bildirdi...

(ardı səh. 7-də)

E L A N

Hörmətli oxucular!

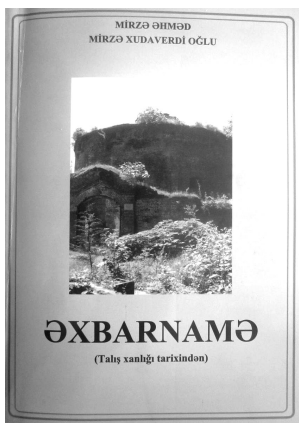
"Tolışon sədo" qəzetinə abunə olmaq üçün:

«QAYA Mətbuat Yayımı MMC» -yə
Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir

Bakı və Sumqayıt şəhərləri: (012) 564-63-45; 564-48-96; 465-67-13

Lənkaran şəhəri, (050) 235-23-41

BAKİ - 2009
Çapa hazırlayan:
İshaq Axundov
Redaktor:
Seyidağa Onullahi.
Fars dilindən tərcümə edən:
Əli Hüseynzadə

(əvvəli ötən saylarımızda)

Rusiya Talış igidlərinin qılıncı zərbindən təcavüzü dayandırdı. Heç bir sahədə Talış vilayətinin və Mir Həsən xanın işlərinə qarışmadı. İrəvan və Naxçıvanda isə Rusiya himayəsinə keçməyə təmayül vardı. Bu dəfə Həsən [və] Hüseyn xanlar müqavimət göstərə bilmədilər. Rusiya İrəvan və Naxçıvan şəhərlərini hökmranlığı altına keçirdi. Rus qoşunu artıq heç bir yerdə dayanmadan birbaşa gedib Təbriz Şəhərini aldı.¹⁹³ Çoxlu mal-dövlət, nayibüssəltənənin toplarını və topxanasını ələ keçirdi. Nayibüssəltənə köçü və ailəsilə tələsik İraq tərəfə qaçdı. Təbriz əhalisi onun mal-dövlətini ata malı kimi öz aralarında bölüşdürdü. Yüz tümənə alınmış bir xalını bölüşdürərkən Təbriz şəhərinin Şeyxülislamı Mir Fəttah¹⁹⁴ ilə yoldaşının sözləri düz gəlmədiyindən, o, xalını bıçaqla ortadan ikiye böldü, hər biri öz payını götürdü.

Nayibüssəltənəni təqib edən Rusiya dəstəsi irəliləyərək sürətlə Xoy,¹⁹⁵ Miyana¹⁹⁶ və Səlməs¹⁹⁷ şəhərlərini döyüşsüz aldı. Talış və Ərdəbilə hələlik toxunulmamışdı. Bu zaman Cahangir Mirzə Ərdəbil şəhərində hakim idi. Mir Həsən xandan kömək istəmişdi. Mir Həsən xanın əmrinə görə Qorqanruddan min nəfər piyada tüfəngçi, Vilgic vilayətindən də beş yüz nəfər Ərdəbil şəhərinə yardıma göndərildi. Cahangir Mirzə kiçik Ərdəbil qalasını möhkəmlədi qalada yerləşmişdi.

Fətəli şah sülh və saziş qədəmini meydana qoyub, hər iki tərəfi barışmağa çağırırdı. Belə qərara gəldilər: Rus qoşunu zəbt etdiyi Qızılbaş dövləti şəhərlərini tərk edib öz vilayətinə qayıtsın. [Bunun] əvəzində Fətəli şah öz xəzinəsindən [Rusiyaya] yeddi kürür¹⁹⁸ pul verməli və Talış vilayəti də əvvəldə olduğu kimi danışıqsız olaraq Rusiyaya verilməli idi. Buna müvafiq olaraq Fətəli şah yeddi kürür pulun üç kürürünü xəzinədən verdi. Bu üç kürür pulu sayarkən Fətəli şahın ürəyi gedib yerə yıxıldı. Pulun qalan hissəsini vermək üçün möhlət istədi. Elə bu vaxtlarda Ərdəbil qalasını

MİRZƏ ƏHMƏD MİRZƏ XUDAVERDİ OĞLU

ƏXBARNAMƏ

(Talış Xanlığının tarixindən)

Oxucuların çoxsaylı xahişini nəzərə alıb "Əxbərnəmə" əsərini hissə-hissə öz qəzetimizdə vermək qərarına gəldik. "Əxbərnəmənin" elektron variantını bizə təqdim etdiyi üçün "Talış.org" saytına minnətdarıq.

döyüşsüz almaq üçün Meşkin yolu ilə Rusiya qoşununun bir böyük dəstəsi gəlməkdə idi.

Lakin Rusiya tayfası [qalaya] çatdıqda Cahangir Mirzə Ərdəbil qalasını təslim etmədi. Qalanı istehkama çevirib qapıları bağladı. O, dava etməyi qərara almışdı. Rusiya qoşunu komandanı işi belə kötürncə, Ərdəbil şeyxinin üzərinə bir neçə top göndərdi ki, döyüşə başlasın. Bu xəbər nayibüssəltənəyə çatdı. Nayibüssəltənə Cahangir Mirzəyə aşağıdakı məzmununda təcili bir əmr verdi: «Mən min zəhmətlə Azərbaycanın məsələsini yırtıq bir yaxa kimi yamamışam. Siz isə bunu yenidən yırtıq yaxa kimi parçalamaq istəyirsiniz! Bu fərman çatan kimi Ərdəbil qalasını təslim etməlisiniz. Rusiya dəstəsi tam asudəliklə atalarının evi kimi orada yerləşsinlər!». Buna görə Cahangir Mirzə məəttəl qalıb atasının əmrini pozmağa cəsarət etmədi. Qorqanrud və başqa yerlərdən toplanılan bütün tüfəngçiləri azad etdi. Özü isə Rusiya sərkərdəsinin pişvazına çıxdı. Onu qalada yerləşdirdi. Rusiya dövlətinin bütün İranı alacağını zənn edən Təbriz əhalisi nayibüssəltənəyə və onun övladlarına qarşı yaramaz hərəkətlər etmişdi. [Onlar] bu işin sülh ilə bitəcəyini güman etmirdi. Ona görə öz təqsirlərini təmizləmək üçün gündüz [günorta çağı] küçələrdə nabaləd rus soldatlarını tutub evlərinə aparır və öldürür, cəsədlərini yerə basdırıb gizlədirdilər. Rus komandirləri hər şəhər qoşunun sayını yoxladıqda, gecə ikən soldatlardan min nəfərin yoxa çıxdığını görürdülər. Heç bir tədbir bu vəziyyətin qarşısını ala bilmirdi. Sərdar Paskeviç bu hadisəni yazıb şahə bildirdi. Rusiya dövləti ona [Paskeviçə] belə yazır: «Bir bəhanə ilə qoşunumuzu Azərbaycandan çıxarın!». Məhz buna görə barışığa razı oldular. Əgər rus qoşunu bir ay da Təbrizdə qalsaydı, Təbriz əhalisi yuxarıda dediyimiz qayda ilə onları [qırıb] axırına çıxardı.

Barışıqdan sonra Rusiya qoşunu zəbt etdiyi bütün şəhərlərdən əl çəkdi. Araz çayından keçib doğma vətəninə getdi. [Bu hadisədən sonra] Mir Həsən xan altı ay Talış vilayətində asudə hökumət sürdü. Sonradan Qızılbaş dövlətinin Talış vilayətini Rusiya dövlətinə verdiyi aydın oldu. Nayibüssəltənə bu barədə fərman da vermişdi.

Mir Həsən xan atamı Təbrizə nayibüssəltənənin hüzuruna göndərdi. Atam belə deyirdi: Təbrizdə nayibüssəltənənin hüzuruna çatdıqda, o mənə lazımı hörmət göstərdi. Mir

Həsən xanın hal-əhvalını, səhhətin məndən xəbər aldı. O gün [Talış barədə] mənə artıq heç bir söz demədi. Nayibüssəltənənin məsələni açmayacağı məni təşvişə salırdı. Halbuki, mən məhz bu məsələ üçün Təbrizə gəlmişdim.

[O günün] şəhəri nayibüssəltənə yenə məni öz hüzuruna çağırdı. Mən cəsarət edib Talışın vəziyyətini ona ərz etdim. Mənim ərzimi eşidən nayibüssəltənə bir saata qədər başını yuxarı qaldırmadı. Sonra məclisdə iştirak edənləri azad etdi. Məclisdə məndən başqa kimsə qalmadı. O, başını yuxarı qaldırdı. Yalvarıcı səslə sözü başlayıb dedi: «Siz gələn iki gündür. Mən xəcalətimdən bu məsələni sizə açə bilmirəm. Mən Mir Həsən xanı böyük oğlum hesab edirəm. [O], mənim silahdaşım və mücahidlərimin qabaqcılı idi. Şərik-siz Allaha and olsun, Talışı Rusiya dövlətinə verməmək uğrunda mən çox çalışdım, mümkün olmadı. Axırda Rusiya sərdarı dedi: «Yeddi gürur puldan bəlkə əl çəkim, lakin Talışdan əl çəkməyəcəyəm!». Mən [də] çarəsiz qalıb razı olmuşam. Mən yenə Mir Həsən xana təklif edirəm. Bacarırsa, Rusiya dövləti ilə sazişə girsin. Mən əsla ondan incimərəm. Ümid var ki, bir vaxt gələcək Talış vilayəti yenidən bu dövlətin ixtiyarına keçəcəkdir. Əgər bizi istəyirsinizsə, Rusiya qoşunu Talışa gəldikdə, [xan] Talış vilayətini boşaldıb ruslara təhvil versin. Özü də sərhəddin bu tərəfinə keçsin. Talışın əvəzinə Ərdəbil şəhəri vilayətini Qorqanrud, Asalim və Vilgic vilayətlərilə birlikdə ona bağışladım. Qoy, o, rahatlıqla yaşasın. Qızılbaş dövləti durduqca, bu vilayətin onun və övladlarının ixtiyarında xalisə¹⁹⁹ kimi qalacağına söz verirəm!».

Mən ərz etdim: «Qurbanın olum, Mir Həsən xan Sizin ətəyinizdən əl çəkməyəcəkdir. Talış sizin əmrinizdə olacaqdır!».

Xülasə, bizə xələt və bəxşiş verib yola saldı. Talışa qayıdıb Mir Həsən xanın qulluğuna gəldik. Əhvalatı olduğu kimi ərz etdik. Mir Həsən xan qızılbaşları çox söydü. Bizə xitab edib buyurdu: «yadınızda varmı, qızılbaşların əlindən bir iş gəlməyəcəyini işin əvvəlində sizə demişdim. Lakin çarəmiz yox idi. [Qızılbaşlara müraciət etməsə idik], müsəlmanların tənəsindən qurtara bilməzdik. Qızılbaşlar evimizi yaman yıxdı. Köhnə ədavətlərinin intiqamını aldılar!». Sonra əmr edib bütün Talış xanlarını və öz məsləhətçilərini hüzuruna çağırdı. Hamı xanın hüzurunda hazır oldu. Talışı

tərk edib getmək və yaxud Talışda qalıb Rusiya dövləti ilə bir təhər yola getmək, ona itaət etmək məsələsini bir ay müzakirə etdilər. Məsləhətçilər iki dəstəyə ayrıldı. Bir dəstə Talışdan çıxmağı məsləhət bilmirdi. Bunlar Kərbəlayı Xudaverdi tayfasından [olub], Kələntərovun dəstəsindən idi. İkinci dəstə [Talışdan] çıxmaq tərəfdarı idi. Bunlar Mir Həsən xanın qulluğunda Rusiyaya qarşı vuruşanlar idi. Driqli Nurulla xan, Mir Həsən xanın qardaşı və Vilgic mahalı hakimi Mir Hüseyn xan, Mir Həsən xanın qardaşı Mir Məhəmməd xan və qeyriləri bu dəstəyə daxil idi. Kələntəriyyə tayfasından olan ucarıtbəli Kərbəlayı Şahverdi bəy, hacıların şərəflisi Hacı Əhməd və Məşədi Məhəmməd Rza bəy cəsarətə gəlib şəxsən Mir Hüseyn xana ərz edib yalvardılar ki: «Siz Talışdan getməyin. Getsəniz, yenidən Talışı öz əlinizə keçirmək çox çətin olacaq!». Ucarıtbəli Kərbəlayı Şahverdi bəy Mir Həsən xana ərz etdi: «Oğlanlarınızdan Mir Abdulla bəyi mənə qoşun, Tiflisə Rusiya sərdarı hüzuruna gedib Talış vilayətini əvvəlki kimi sizin üçün alım. Mənim bu əmrimi qəbul etməsəniz, o zaman doğrusu mən öz tərəfdarlarımla Talışdan kənara getməyəcəyəm. Çünki keçmişdə ata-babalarımız bizə vəsiyyət etmiş ki, belə hallarda Talışdan kənara çıxmayın. Buna görə mən öz babalarımın vəsiyyətinə əməl edəcəyəm!».

Bu xəbəri Mir Həsən xanın – Məhəmməd Salah xanın qızı və Mir Abdulla bəyin anası olan – zövcəsinə çatdırdılar. O, çox ağlayıb-sızladı. Matəm saxladı. Mir Həsən xan ucarıtbəli Kərbəlayı Şahverdi bəyin bu məsləhətini bir o qədər də bəyənmədi. O zahirdə ucarıtbəli Kərbəlayı Şahverdi bəyə «bu da pis məsləhət deyildir» dedi. Lakin onun ürəyində qəzəb odu alovlandı. Çünki o xanın hüzurunda belə [açıq] cəsarət etmişdi: «Mən səninlə Talışdan kənara çıxmıyacağam!». O, Mir Həsən xanın köhnə yaralarını yenidən təzələmişdi. [Lakin] o, əvvəllərdə Lənkərandakı ruslarla yekdil olub Mir Həsən xanın başına nələr gətirməmişdi?

Mir Həsən xan təklildə öz xas nöqərlərinə deyirdi: «İndi də Kərbəlayı Şahverdi bəy oğlanlarıma əl atıb onları puça çıxarmaq istəyir?».

İki-üç aydan sonra baharın ortasında xəbər gəldi ki, Rusiya qoşunu çox xatircəmliklə Salyan körpüsünü keçib, Talış tərəfə kəlir. Mir Həsən xan Həmid xanın²⁰⁰ başçılığı altında beş yüz nəfərdən ibarət bir dəstə Muğan atlısı göndərdi. Onların dava qəsdilə və yaxud Qızılbaş padşahının

göstərişilə gəldiyini öyrənmək istədi. Həmid xan Muğan atlıları ilə onlara çatdı. Rus qoşunu ilə dava etmək fikrində idi. Rusiya qoşunundan Karsov adlı mayor²⁰¹ irəli gəlib Həmid xana dedi: «Mir Həsən xan ilə müharibə edib Talışı qılınc gücü ilə almağa əmr yoxdur. Biz iki dövlətin müqaviləsi əsasında Talışı almışıq!».

İzahlar:

193. 1827-ci il oktyabr ayının 13-də ruslar Təbriz şəhərini döyüşsüz almışdı. Şəhəri idarə üçün yerli əhalidən və rus komandanlığı nümayəndələrindən ibarət müvəqqəti idarə heyəti təşkil edilmişdi, Şəhər komandanlığına polkovnik Bursev təyin edilmişdi.

194. Mir Fəttah Ağa. Təbrizin məşhur ruhanilərindən olmuşdur. İkinci Rusiya-Iran müharibəsi dövründə ruslar Təbrizə yaxınlaşdığı zaman ruslar tərəfinə keçmiş, şəhərin müharibəsiz ruslara təslim olunmasına yardım etmişdi. Türkmənçay sülhündən sonra Rusiya himayəsinə keçib Tiflisə köçmüş və burada yerli əhali arasında Rusiya lehinə təbliğat aparmağa başlamışdı. Bu xidmətinə qarşı çar hökuməti ona şimali Azərbaycanda bir sıra kəndlər və mülklər vermişdi. Müsəlman əhalisi arasında böyük nüfuza malik olan Mir Fəttah Ağa xalqı Rusiya dövlətinə sədaqətlə xidmət etməyə, onun ictimai-siyasi tədbirlərinə tabe olmağa çağırırdı. Lakin bəzi səbəblərə görə təxminən 11 il Rusiya dövlətinə xidmət edən Mir Fəttah Ağa, 1839-cu ildə Rusiyadan üz çevirərək yenə də İrana qayıtmışdı.

195. Xoy. Hazırda İranda bir şəhristan mərkəzi olan Xoy şəhəri vaxtilə Xoy xanlığının mərkəzi olmuşdur. Bu xanlıq XVIII əsrin sonlarında şimaldan İrəvan və Naxçıvan, şərqdən Təbriz, cənubdan Urmiya xanlıqları, qərbdən isə Türkiyə ilə sərhəd olmuşdur.

196. Miyanə. İran şəhərlərindəndir. Təbrizdən 175 km cənub-şərqdə Səfidrud çayının şərqində qədim bir şəhərdir. Zəncan, Tehran və Xalxal yolları ortasında olduğundan Miyanə (yəni orta) adlandırılmışdır.

197. Səlməs. İranda Urmiya gölünün şimal-qərbindəki Şahpur şəhərinin keçmiş adı Səlməs olmuşdur.

198. Kürür. Bir kürür 500 minə bərabərdir. Yeddi kürür isə 3 milyon yarımdır.

199. Xalisə. Ərəbcə saf, təmiz deməkdir. İctimai-iqtisadi termin olaraq müxtəlif yerlərdə bir-birindən fərqli olaraq torpaq mülkiyyəti mənasında işlənmişdir. Keçmişdə Azərbaycanda tam mülkiyyət hüququna malik olan yerlər belə adlanırdı.

200. Mir Həmid xan. Mir Mustafa xanın oğlu, Mir Həsən xanın qardaşıdır.

201. Karsov. Mayor Kartsevin şəxsiyyətini müəyyən edə bilmədik.

(ardı var)

Rafiq Cəlilov
celilovrafiq@mail.ru

Srağagün AzTV-nin xəbərlərinə baxırdım, Avropa ölkələrindəki səfalət xəbərlərini eşitdikcə Xıdoma şükr edirdim ki, mən o vaxt Almaniyaya iş dəvəti qəbul etməyib, “Papaq” kinosundakı “mənimçün elə bura da yaxşı, bura da gözəl” mahnısını oxudum. Görünür səhf etməmişəm, indi acından ölən lemeslər məni yemişdilər. Elə bu barədə dumut edirdim ki, birdən aparıcı “separatçılar Kvebek parlamentinə seçkilərdə 51 faizdən çox səs toplayıblar” xəbərini verdi. Allah-Allah, Kvebekdə də separatçılıq vüsət alıb, ancaq nədənsə ingilisdilli kanadalılar fransızdilli kvebekliləri zindanlara doldurmurlar, onlara hətta seçim imkanı da yaradırlar...

Berlinin cavabı...

AzTV-nin bu təbliğatına Berlinin nə vaxtsa cavab verəcəyinə əmin idim, çünki lemeslər dəqiq millət kimi tanınırlar, onların AlmanTV-si camaatı “dolamır”, çünki bilirlər ki, axırda özləri gülüş obyektinə çevriləcəklər. Yox, mən israr etmirəm ki, AzTV camaatı dolayır, əsla, mənim fikrim belədir ki, AzTV əhali ilə məzələnir. Nə isə, keçid alım mətləbə. Demək 5 sentyabr tarixində Azərbaycan Respublikasının Almaniyaya Federativ Respublikasındakı səfirliyi qarşısında professor Hilal Məmmədovun həbsinə etiraz olaraq piket keçirildi. Bir vətənpərvər səfirlik nümayindəsi çıxıb deməyib ki, “a bala, ay uşaq, Azərbaycanın sürətli inkişafı göz qabağındadır, o qədər inkişaf etmişik ki, keçən il yola düzdüyümüz bahalı mərmərləri bu il söküb, yerinə yeni, daha da bahalı mərmər düzürük. O qədər inkişaf etmişik ki, Bakının mərkəzi yollarını ildə iki dəfə asfaltlayırıq, yox, bu heç də as-

faltın keyfiyyətsiz olmasından irəli gəlmir, bunun heç külli yeyinti ilə də əlaqəsi yoxdur, sadəcə asfaltçəkənlərin işsiz qalmamaları üçün bunu edirik. O qədər inkişaf etmişik ki, bütün şəhərləri, bütün yol kənarlarını bahalı üzlüklü hasara alırıq, o qədər inkişaf etmişik ki, acından ölən Avropa dövlətlərinə yardım edirik, o qədər inkişaf etmişik ki, yüz minlərlə evsiz-eşiksiz insanın olmasına baxmayaraq biz dənizin içində pulu başından aşan oliqarxiya üçün şəhər salırıq, (yox, deyəsən axırncı cümləni deməsələr yaxşıdır), o qədər inkişaf eləmişik ki, (nə yazıram ziyanımıza işləyir)... ə bu cılız Almaniya bizə həsəd aparır”. Deməzlər, çünki doğrucu vətənpərvər deyillər, duxları çatmıyıb ki, çıxıb desinlər ki, “ə, siz kimsiz, hi? Azərbaycanca qaçan immiqrantlar, hi? Ə, gedin burdan, avaraların biri avaralar.” Deməzlər, çünki onlar heç vaxt müstəqil qərar qəbul edə bilmirlər, zombiləşiblər, gerek Bakıdan onlara göstəriş gələydi ki, nə etsinlər. Ola bilsin elə Bakıdan “heç nə etməyin” göstərişi gəlib, ola bilsin Məhəmmədə yar olan Elmarın həmən vaxt başı qarışıq olub, yoxsa hökmən mənim bu sözlərimdən də artığını Berlindəki səfərat nümayəndələrimizə çatdırardı.. Ə, sən öl bu “acından ölən Almaniya” bizi lap bezdirib e, dəli şeytan deyir, çıxart bunlara bir 50-60 milyard yardım elə, ağızlarını yumsunlar...

Professorun leksiyası...

Professor Hilal Məmmədov zirzəmidə keçən öz məhkəməsində hakimə gözəl leksiya oxuyub, ə vallah bu hakim lap avammış ki, professora da tribuna verərlər? A kişi, get bir rəhmətlik ustad Novruzəli Məmmədovun məhkəmə işini qaldır, bax, gör heç rəhmətlik Novruzəli Məmmədovun hakimi ona söz verib? Onsuz da cinayət işi eynidir, yenə də həmən ittihamlardır, hər iki ittihamı oxuyan mən biçarə qalmışam avara. Bil-mirəm hansı ittiham aktına inanım, hər ikisində yazılıb ki, “təqsirləndirilən Məmmədov (nöqtələrin yerinə növbə ilə Novruzəli və ya Hilal sözünü özünüz də əlavə edə bilərsiniz) 1992-ci ildən Respublika Talış Mədəniyyəti Mərkəzinin sədridir”, “təqsirləndirilən Məmmədov 1992-ci ildən “Talış Sədo” qəzetinin baş redak-

torudur”, “təqsirləndirilən Məmmədov 1992-ci ildən İran xəfiyyəsi Əli Əbdolu ilə əməkdaşlıq edib”, “təqsirləndirilən Məmmədov 1992-ci ildən Azərbaycanda vəzifəli şəxsləri (nədənsə adları çəkilmir) İran İslam Respublikasına cəsusluğa cəlb edib” və s. və i.ə. İndi mən başımı itirmişəm, eyni vəzifələri eyni vaxtda iki nəfər fərqli adam necə icra edə bilib, hi? Sözümdə yox, hakim professor Hilal Məmmədova şərait yaradıb ki, o DANIŞSIN! Vallah mən bu hakim başa düşmürəm, mən onun yerdində olsaydım (qulaqlara qurğuşun) Hilal Məmmədova deyirdim ki, “po suşestvu!”, yəni ki, aidiyyatı üzrə, yoxsa Hilal Məmmədov durub mənimçün vicdandan, hansının ki, heç yerini bilmirəm, insan haqlarından, hansının ki, heç mənə aidiyyatı yoxdur və sairədən danışsın, ay-hay... Hə, yeri gəlmişkən, Hilal Məmmədov çıxışında Kürdəxanıda çoxlu polislərin, müstəntiqlərin yatdığını vurğulayıb, hamısını da rüşvət aldıqlarına görə (?) tutublar. Vallah mən burda Hilal müəllimlə razılaşmıram, Azərbaycanda kimləri rüşvət alan yerdə tuturlar? O şəxsləri ki, aldıqları rüşvətin ya hamısını, ya da müəyyən bir hissəsini “gizlətməyə cəhd göstəriblər”, həmən şəxsləri “hop-stop” edib, digərlərinə də göstəriblər ki, “bizim hər şeydən xəbərimiz var ha...”

Bir məmləkətdə ki, rüşvətə Allahın adı olan “Haqq” adını qoyalar, bu məmləkətdə rüşvət almaq halaldır, şeytan haqqı halaldır, professor Hilal Məmmədova qulaq asmayın, heç çəkinmədən rüşvət almaqda davam edin, sadəcə aldığınızı “yuxarı instansiyaya” ötürün ki, işləməyəsiz. Zətən onlar da insafıldılar, sizin əziyyətinizi onsuz da paket formasında qiymətləndirəcəklər. Hilal Məmmədov da rüşvət alsaydı, heç olmasa tutulanda evindən bir 5-6 min yevro çıxardı, yoxsa bir qəpik də tapa bilməyiblər...

Tərcüməçi...

Avropalaşırıq, deyəsən biz də acından öləcəyik. Kim ki, Avropalaşdı, hökmən aclığa məhkumdur. Niyə bu qənaətə gəlirəm ki, Avropalaşırıq? Ona görə ki, Hilal müəllim üçün məhkəməyə “tolışə-tırkə tərcuman” gətiriblər! Pis ağızlar lal olsun, deyirlər guya bu tərcuman yüksək rütbəli “007” imiş,

məhkəməni də məhz ona görə zirzəmidə keçirdiblər ki, heç kəs bu “007”-nin sifətini görməsin. Ə, vallah bu pis ağızlar hələ bizim pisliyimizə danışır-lar, şəxsən mən onlara inanmıram, biz Avropaya integrasiya etdiyimiz üçün, Hilal müəllim də talış olduğu üçün o tərcüməçini ora gətiriblər, mən belə düşünürəm, amma pis ağızlar deyir ki, tərcüməçini ya təqsirləndirilən şəxs, ya da onun vəkili tələb edə bilər, hakim özbaşına tərcüməçi dəvət edə bilməz, hətta deyirlər ki, hakim Hilal Məmmədova göz-qaş da edərək “istəyirsiz tərcüməçidən imtina edin” təklifini də edib, Hilal Məmmədov kəxəliz o qədər sayadır ki, hakimi anlamayıb, “qanı qanımdandır, qoy iştirak etsin” deyib, ay-hay, qanı qanımdan a, indi o qanı qanıdan olanlar gəlib sənün üzünə duranda ki, “Hilal bizə deyirdi ki, biz talışır”, onda görüm nə deyirsən. Normal, sivil ölkədə talışın yadına talışlığın salmaq cinayət deyil, amma bu normal və sivil ölkələrdə belə olur, bizdə isə... Rəhmətlik Novruzəli Məmmədovun hökmü yadından çıxıb? “Novruzəli Məmmədov İctimai Telaviziyaya talış dilində verilişin verilməsi ilə bağlı müraciət edib” və bu kimi ifadələr. Sanki Novruzəli Məmmədov bu müraciətlə dövləti cinayət edibmiş, xəbərimiz yox! Nə isə, deyəsən “yayınırım”, Avropalaşırıq, qardaş, Avropalaşırıq! Artıq məhkəmələrə tərcuman da gətirirlər, kim olmasından, harada işləməsindən asılı olmayaraq bu bir ilk idi, ANALOQSUZ məmləkətin İLKİ!

Ayıq prokuror...

Şənbə günü Masallıya getmişdim, iş elə gətirdi ki, Masallıdan “çerez” Boradigah Lənkərana gedəsi oldum. Qardaş, Vilvanı keçmişdik, Lənkərana 3-4 kilometr qalmışdı ki,..... gördük yolu bağlayıblar, asfalt çəkirlər. Təbii ki, alqışlanmalı haldır, amma fikirləşəndə ki, təzədən bir 20 kilometrəcən geri qayıtmalısan və gəldiyin bu 20 kilometrə təzədən başqa yol ilə getməlisən, adamın əhvalı heç də xoş olmur. Sözümdə yox, bunlar avtonəqliyyatı pul ilə qurtardıqları üçün ağıllarına gəlməyib ki, Boradigahda bir “obyезд” işarəsi qoyub, “Lənkəran” yazsınlar ki, camaatda 40 kilometr yolu hədəbə

maşın sürməsin, yenə də yol yol olsa, sürücünün nə dərdi. Əlqərəz, dövrə vurub, gəldik Lənkərana, üz tutduq dəmir yolu vağzalındakı çayçıya, bir az söhbətləşmişdik ki, mənə dedilər ki, polis idarəsinin “rəsmisi” qonşu stolda oturub, bizə baxır, fikir vermədim, amma stolumuzdakıların həmən şəxsə tərəf baxmaları onun çıxıb getməsinə səbəb oldu, bir az keçmişdi ki, qonşu stolda prokurorun müavininin oturduğunu bildirdilər, a kişi, bizim camaat interesnediyə, indi prokuror müavinini olanda nə olar? Kişi gəlib çayçıda çay içməsin ki, nə var nə var orda kimsə “xoşagəlməz insanlar” otura bilərlər? Sonra deyirik Saakaşvili belə, Saakaşvili elə, Saakaşvili avtobusa da minir, çayçıda da oturur, heç kəs ona diqqət yetirmir, bizim prokurorluq işçiləri bu camaatın, xüsusən də qara guruhçuların əlindən heç çayçıya da gedə bilmirlər. Nə isə... Fikirləşdim ki, prokuror həmən çayçıda iki səbəbdən otura bilərdi: birincisi odur ki, o çay içməyə gəlmişdi, ikincisi odur ki, o, Müsavatın Lənkəran özəyinin lideri, Müsavat başqanının müşaviri Yadigar bəylə mənim görüşdüyümdən xəbər tutub, bizi izləməyə gəlib, hər iki halda çayçı hamının üzünə açıqdır, ancaq qorxuram ki, bizdən sonra çayçıya bir qulaqburması versinlər, elə-belə, profilaktika üçün.

Prokuror müavinini dedim, yadıma yenə Lənkəranın prokuror müavinini Taleh Osmanov düşdü, vallah kiçik torpaq yetişdirir də... Kişi bu az müddət ərzində 40 nəfərə yaxın şəxsi Hilal Məmmədovun işi ilə bağlı dindirib, düzdür adlar bizə məlum deyil, ancaq rəqəm dəqiqdir, təbii ki, adlar da məhkəmədə məlum olacaq, vallah mən həsəd aparıram. Sən demə Hilal Məmmədovun Talış zonasında 40 nəfər tanış varmış, kaş mənim də o qədər tanışım olardı...

İkiyə bir...

İran şairləri, Azərbaycan da “Səhər” kanalının müxbirini azad etdilər, maşallah-maşallah, iki dövlət arasında işlər yavaş-yavaş düzəlir, indi mən də bu “isinişmədən” istifadə edib İrana müayinəyə getmək istəyirəm, amma hələm də Prokurorluqdan ETTELATın siyahısını ala bilməmişəm ki, dəqiq bilim ki, kiminlə qoşlaşmaq olar, kiminlə olmaz.

ƏKBƏR PAŞA- 43

Paşayev Əkbər Ağamirzə zoa (Əkbər Paşa) moəku bıa rayon Masalli di Miyonkuədə 1969-nə sori sentyabri 1-də. De şairəti, sərşerəti xıdmət kardədə bəştə xəlği el-oba xəy-şəronədə. Hırdənə vaxtonku şeeron nıvışt-eda həm bə turki, həm bə tolişi. Handedə ıstə şeeron vəyonədə, dərc kardədə əvoni devri mətbuatədə, almanax iyan məcmuonədə. Çəmə cıvonə tolişə şairi mobəruj bud bıbu! Bəy xəşəconəti, dirozə umur, foydəynə ofəyəvonəti arzu kardəmon!

ZƏMONƏ VE DƏQİŞ BƏ

Dardı-xıvət omedə,
Çəşədə ars emədə.
Var bə kəsən bəmedə,
Pul bə kəsən dəvuş bə,
Zəmonə ve dəqış bə.

Harki mandə yanədə,
Condo bedə hanədə.
Olət koncoy tanədə?
Millət findı-fıruş bə,
Zəmonə ve dəqış bə.

Ki nəvədə, bekoye,
Bızın, əvən çəy koye.
Sənətko sənətkoye,
Rəmiş hejo Rəmiş bə,
Zəmonə ve dəqış bə.

Zındənim çı otəşe,
Otəşi bərk qətəşe.
Fatmanisə Fatişe,
Çimnaz xanım Çibiş bə,
Zəmonə ve dəqış bə.

Fələk kanə çoxoye,
Hıtedəni, oğoye.
Bəlkə dınyo oxoye?
Qasbi hejo finiş bə?
Zəmonə ve dəqış bə.

Bə diyo şə ru diəkə,
Vili ətrə bu diəkə.
Siyasəti zu diəkə,
Pələnq tarsə həvuş bə,
Zəmonə ve dəqış bə.

Çı veye ozo, bəlo.
Bə ter bıqətim bolo.
Əkbər, ıstı vındə lo
Çə do pərə, “kiş-kiş” bə,
Zəmonə ve dəqış bə.

MİSİBƏT BƏVƏDƏYE

Ki mısı “ləl” kardədə,
Boki “qəl-qəl” kardədə,
Harko pul həll kardədə,
Məhəbbət qəvədəye,
Mısıbət bəvədəye...

Ve ko məkə, pus məbi,
İvan məbi, rus məbi,
De şəytoni dus məbi,
Erməniən çəvədəye,
Mısıbət bəvədəye...

Con tarsədə coniku,
Yolə dardi qoniku,
Şatə ko insoniku,
Şatə peşt dəvədəye,
Mısıbət bəvədəye...

Nənə qandım bışdədə,
Otəşi ekışdədə.
Ğəhər pı-məə kışdədə,
Zoa ıstə kefadəye,
Mısıbət bəvədəye...

İstə nomi bəd məkə,
Co curə sohbət məkə,
Məlo norohət məkə,
Əv cımə şəvədəye,
Mısıbət bəvədəye...

Bibi şin, xalə şine,
Deşmeni nalə şine.
Çı balə balə şine,
Nənə con nəvədəye,
Mısıbət bəvədəye...

Qəpi bijən təmomə,
Bənə poza şəmomə.
Ruk bə yoli dim omə,
Ruk yolə səhvədəye,
Mısıbət bəvədəye...

Bəndə ruzi votedə,
Si bə luzi votedə.
Əkbər duzi votedə,
Həxi tərəfədəye,
Mısıbət bəvədəye...

XIDO OXO BƏ XƏY BİKƏ

Şəkə bıbum, noğıl bıbum,
Şeir bıbum, nəğıl bıbum,
Pidəmə lap əğıl bıbum,
Nənə mını ləy-ləy bıkə,
Xido oxo bə xəy bıkə.

Nə dəp hese, nə dəp-kəmon,
Cəğəm sute, əmon-əmon!
Honi ove dardi dəmon,
Peşəmədə “oxay” bıkə,
Xido oxo bə xəy bıkə.

İd oməy, di səməniye,
De sələğə-səhmoniye.
Nav şəytoni erməniye,
Sıftəni lənət bəy bıkə,
Xido oxo bə xəy bıkə.

Pul bınə dasi dilədə,
Hiç məmand yasi dilədə.
Dil hese pasi dilədə,
Təmiz bıkə, ğələy bıkə,
Xido oxo bə xəy bıkə.

Beimonən bə lovəye,
Dastadəş təylə tovəye.
Osmoni dim syo avəye,
Bıvoy, ıstəni təy bıkə,
Xido oxo bə xəy bıkə.

Çı zində bəhlul Danəndə,
Çəmə dard hese anəndə?
Zəkəs bıdən bə xanəndə,
Tikəy “dələy-dələy” bıkə,
Xido oxo bə xəy bıkə.

Əkbər, bəti dığət hese,
Bə sənəti ğıymət hese,
Vındəş konco hurmət hese,
Əyo ıstə vıray bıkə,
Xido oxo bə xəy bıkə.

ÇOKNƏY ŞİMƏ VƏZİYƏT?

Ki lode, ya ki koke,
Ki qınokor, ki poke?
Zəmonə boki çoke,
Bə ki doydə əziyət?..
-Çoknəy şımə vəziyət?

Potşo bibu, taxt bibu,
Hozo bibu, nağd bibu,
Zoa, kinə xoşbəxt bibu,
Xəyə çəmə in niyət!..
-Çoknəy şımə vəziyət?

Merdon merdə ko kardən,
Xəyə kəybon okardən,
Eli dili şo kardən,
Çəmə musiqi heyət..
-Çoknəy şımə vəziyət?

Dili biredə-şədə,
Bə dim siredə-şədə.
Kinə pəredə-şədə,
Bə zoa bıkən vəsiyət..
-Çoknəy şımə vəziyət?

Diəro bibi şəriku,
Dınyo dardi-səriku.
Adəm peyğəmbəriku
Şəyton vardəni beyət..
-Çoknəy şımə vəziyət?

Nə diyoədə moy beşe,
Nə çı diyo soyb beşe.
Bəçəmə oxoy beşe
Çı Nataşa Urusət..
-Çoknəy şımə vəziyət?

Əkbər, mətars mıştıku,
Bıtarə kavuə kıştıku.
Xəbə bıstən: İştıku
Rozi mandə cəmiyət?..
-Çoknəy şımə vəziyət?

PUL BƏKƏSİ DARD ƏBİNİ

Pul bəkəsi taxtış hese,
Ve əcəbe, nağdış hese.
Puli ome vaxtış hese,
Hejo partapart əbini.
Pul bəkəsi dard əbini.

Bə iyəndı hurmət nıbo,
Insof nıbo, murvət nıbo,
Arədə məhəbbət nıbo,
Bı dim, bə dim pard əbini.
Pul bəkəsi dard əbini.

İmsornə sor yavə sore,
Osmonədə avə sıre.
Peş zımsoni əvəsore,
Fevral nışə mart əbini,
Pul bəkəsi dard əbini.

Vəse mənən miçon həni,
Xido kardə çiçon həni.
Asvalt bedə kuçon həni,
Tul əbini, qard əbini,
Pul bəkəsi dard əbini.

Hıtəkəson oğə məzin,
Çı zəmonə oxo məzin.
Əkbər Paşa, jıqo məzin,
İştı livə zard əbini,
Pul bəkəsi dard əbini.

Camal Lələzadə

SİĞ YAVƏ ÇİYE

Ğızlıvo məktəbədə ko kardeədə i
ruj çoknə bedə Əlihuseyn muəllim
(Əv həməni məlobə) bihudə cəzo
doydə bə i-dı şoqirdi. Təbiətən əsəbi
biə in muəllim həməni bərk tarsovbə.
Əvə bə Dələkbə oqardeədə çəş kard-

edə ıstə boəzoə Daşi muəllimi (Əv
çəysə cıvonbə) ki, dəy bə ico bışu bə
kə. Mavuji fəməşbən ki, hırdənən
bəqəten çəy və. Həğəğətən, əğılon
niyo bıənən çəy dəvardə roədə.

Toyki darşivə vaxt bedə. In dıqlə
muəllim çiyə dəvardeədə, əğılon çı
dumontono sığon dıço kardədən
çıvon. Əlihuseyn bino kardədə bo
vite. Daşi votedə:

-Bəy vitedəş, boy bıdəmon çı
əğılon cəvobi.

Əlihuseyn vite-vite votedə:

-Zə, tınən bıvit, siğ yavə çiyə.
Zinə bedəni çı konco omedə. Bəqine
çəmə qəv-quşi volo bəkay. Bıvit,
çanə siğ qınıyənə bəti.

NƏNƏ, BOBO BIĞ BEŞƏ

Cəmal bobu ruj çı rujon biğ oqət-
edə. İminə kərə ıstə bobu biğın vındə

qədə nəvəş Həşuoşum vite-vite
omedə ıstə nənəku, tile-tile votedə:

-Nənə, nənə, bəti tojə xəbə bıdəm
boboku?

-Çı xəbə, çımı balə.

-Bobo biğ beşe.

SIXANİ ROSTİ TEL
BEDƏ

Huzrə məclisədə Məlo Əğəli sıxani
əsnədə votedə:

-Sixani rosti tel bedə.

Cıvonə muəllim Məşriq bı sıxani eti-
raz kardədə:

-Məlo, boçi bəpe rostə sıxan tel bibu?
Rost roste, telən tel. Bəpe sıxani rosti
bıvotiyəni.

-Ne, balə, sıxani rosti rə qinedə bə
kefi.

-Jıqo zındəm bəpe xoş bo bə har
kəsi.

-Pidə, esət qıləy rostə sıxan
bıvotım, bıqını bəştı kefi?

-Bıvot, bə çımı kefi əqını.

-Həni məcbur kardədəş mını, az
votedəm: Məşriq, tı bəmardeş!

Məxloq hədəyon mandedə bı sıx-
ani, Məşriqi reaksiyə çəş kardədə.

Məşriq muəllim sı bedə bənə
çəğənde. Cəmati dilədə im çı sıx-
anbə bəy votışone? Sıxan fər qətedə
əy, ikərədə bənə xavzə tıpedə:

-Jıqo bımarde məni nıpiyəkəs, ıstı
əziz- kimsənə!

Cəmat bərk siredə. Məlo Əğəliən
ğəş kardədə bo sıre:

-Zə, əmə həmə bəmardeemonəni.
Boçi pevaştədəş? Esət vinde sıxani
rosti tel bedə?

İradə Məlikova
iradamalikova@mail.ru.

(Siftəş navınə numronda)

44 Yusif qin bə com

1 Yusifi əmr kardışe bəştə kəy sərnizuli, votışe: «Pur bıkə çı odəmon siqəziyon de zımhori çəvon rost karde zine gəderədə, bınə bəçəvon siqəziyon qəvisə çəvon har qıləyni puli. 2 Çımı comi, niğə comi iyən taxılı əvəzi döə bıə puli isə bınə bə rukə qılə siqəzi qəvisə». Əy əməl kardışe bə Yusifi votəy. 3 Rujobədə dəro kardışone im

OFƏYEMON

odəmon deçəvon uloxon bə ivirə. 4 Əvon beşəbin şəhro hələ şənibin diyəro, Yusifi votışe bəştə kəy sərnizuli, «Bəşt bışı çə odəmon dumo, jıqo bivot bəvon dərəcədə: «Boçi de bevəci doone cəvob bə çəki? 5 Kive ə com kon qılə ki, peşəmeydə çımı ağə, həmçinin koncoye folovonəti karde qorənə com? 6 Kəy sərnizul dərəcəy bəvon, votışe in sıxanon. 7 Boon votışone bəy: «Çəmə ağə boçi voteydəş jıqo sıxanon? Əslo nibəkan ıstı gəlamon jıqo. 8 İmha əmə zəmin Kənəno oqordimone bəti ıstə siqəziyon qəvədə pəydo kardə pul. Çəknə dızde bəznemon gızıl, yaanki niğə ıstı ağə kəo? 9 Bıdə ə çiy kiku pəydo kardə bibo, ə odəm kiştə bibu, əmənən gəlam bıbəmon boştə ağə». 10 Əy votışe: «Esət ki jəqoye, bıdə bibu şımə votəy gəzinə: im kiku pəydo kardə bibo, əv gəlam bibu bəmi, əməndəyon isə taxsırkor nibəbeşon». 11 Çəvon har

qıləyni tədibəsə bin evardışone siqəzi saru, har qıləyni okardışe ıstə siqəzi qəv. 12 Kəy sərnizul nəvəy əvoni yoliku bə ruk, com pəydo be Binyamini siqəziyədə. 13 Boon dırnişone ıstə oləton, har qıləyni bə kardışe ıstə ulox, oqardin bə şəhr. 14 Yəhuda deştə boon bə ivirə oməyn bə Yusifi kə. Əv hələn əyobe. Əvon eçikəyn bə zəmin Yusifi nəvədə. 15 Yusifi votışe bəvon: «Im çı koye, qətəone? Bəqəm niznone ki, həğiğətən folovonəti karde zıneydə çımı gəzinə qıləy odəm?» 16 Yəhuda votışe: «Çiç bivotim bəştə ağə, çiç qərbijənim? Xıdo taxsır pəydo kardışe ıstı gəlamonədə. Çəknə bəznemon bəroət səy? ıstə ağə gəlamimon esə əmənən, com pəydo kardə bıə odəmə». 17 Əy votışe: «Ne az jıqo nibəkərdem. Bəmi gəlam bəbe əncəx com pəydo kardə bıə odəm, şımə isə səğ-sələmət bişən ıstə pıə tonə». 18 Yəhuda nez be bəy,

votışe: «Lutfən ağə, xahiş kardeydəm, quş bıdə bəştə gəlamı votə sıxanon, ıstı gəzəb penivəşi bəştə gəlamı vəynə, çumçiko tı bənə fironi qıləy odəmiş. 19 Çımı ağə gəlamonku parsəşbe ki, «Şımə hestione pıə, yaanki boə?», 20 əmə votəmonbe bəştə ağə: «Çəmə hestimone qıləy piyəmerdə pıə, çəyən hestışe pironə vaxtədə zandə qıləy qədə ağıl. Marde çəy qıləy boə, əncəx əv mande ıstə moəku bıəkəs. Vey piyəydəşə əv çəy pıə». 21 Tı votəbe bəştə gəlamon: «Əy biyən çımı tonə, bıdə bivindim deştə çəşon». 22 Əmənən votəmonbe bəştə ağə: «Nupərəsə zəo co be əzini ıstə pıəku, çumçiko çəy pıə bəmarde, ehanə əv co bıbo çəyku». 23 Əmma tı votəbe bəştə gəlamon: «Şımə nibəvindeşon həni çımı dimi, ehanə deşmə nıvo şımə ruka boə». 24 Əmə omeədə ıstı gəlamı, çəmə pıə tonə, rosnimone çəmə ağə sıxanon bəy. 25 Çəmə pıə votışe: «Oqardənən, kamişi zımhor bıhırən boəmə, biyən». 26 Əmə votimone: «Şe əzinimon. Bəşemon, qıram bışo deyəmə çəmə ruka boə, nibəvindemon ə merdi dimi, nişo deyəmə çəmə ruka

boə». 27 Bəmə votışe ıstı gəlamı çəmə pıə: «Zıneydəşon ki, çımı jeni bomı zandışe dıqlə zəo. 28 İminə zəom şe çımı toniku, votem əncəx vəşyənə həyvoni pıtıpəo kardəşə əv; toşə esə vindəmnı ıstə ə zəo. 29 Bıboşon çımı im zəon iyən bə bəçəy sə qıləy ko, kədəri dılədə ebənovneşon çımı sipiyə səy bə mardon məhol». 30 Conı bəştə zəo conı anqıl bıə ıstı gəlam çəmə pıə, qıram esə oqardeədə ıstə pıə tonə nupərəsə nıbo deyəmə, 31 əv bəmarde ıstə nupərəsə zəo nivindo. Bəvədə əmə ıstı gəlamon ıstı gəlam çəmə pıə sipiyə səy kədəri dılədə ebənovnemon bə mardon məhol. 32 Az ıstı gəlamı zəmin mandim bo nupərəsə zəo bəştə pıə, votime: «Taxsırkor bəbəm ıstə umri dirozi ıstə pıə vədə, ehanə əy nıvom ıstı tonə». 33 Esə xahiş kardeydəm, bıdə az boştə ağə gəlam beyro bımandım nupərəsə zəo vıradə, nupərəsə zəo isə bıdə bışo deştə boon bə ivirə. 34 Oxo çəknə şe bəznem ıstə pıə tonə, əv nıbo demı? Bəvədə az bəvindem bəçımı pıə sə fələkət ome».

(Hestışe dumo)

TALEH OSMANOVUN “CİNAYƏTKAR OVU”

Mətləb DADAŞOV
Azərbaycan Jurnalistlər
Birliyinin üzvü.

Masallı rayonunun Kolatan kəndinə təbii qaz xəttinin çəkilməsi üçün Rusiyada yaşayan Kolatanlıların göndərdikləri 87 min məbləğində ABŞ dolları və hər təsərrüfat başçısından 100 manat hesabı ilə yığmaqla, cəmi 280 min dollar pulu rayonun sabiq İHB-sı Qəzənfər Ağayev necə həzm etdi? Bu cinayəti ört-bastır etmək üçün Lənkəran prokurorunun müavini, həmyerlisi Taleh Osmanovun talışları əsassız olaraq telefon zəngləri ilə təhdid etməsi, hal-hazırda qurama ittihamlarla həbs edilən hüquq müdafiəçisi, professor, “Talış Sədo” qəzetinin baş redaktoru Hilal Məmmədovla əlaqələndirməsi təəccüb doğurur.

Bu yazının başlığı, müəyyən məqamlar istisna olmaqla, linqi yeni olmasa da keçmiş məqamlara ekskurs edərək, bəzi hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşlarının qanunsuz əməllərini diqqətə çatdırmaq zorundayam.

20 iyul 2009-cu il “Cənub Xəbərləri” qəzetinin 19-cu sayının mənsətində yer alan “Xeyriyyəçi niyə kəsib?” başlıqlı yazı yəqin ki, qalmaqallı hadisələri ilə oxucuların yaddaşından silinməyib. Həmin yazıda əsas məsələlərdən biri də Masallı rayonunun Kolatan kəndinə təbii qaz çəkilişi ilə bağlı, kənddən Rusiyaya bir tikə çörək pulu qazanmaq üçün öz ayaqları ilə deportasiya olunan gənclərin 87 min ABŞ dolları göndərələr də, bu pulun bəzi məmurlar

tərəfindən mənimsənilməsi barədə xəbər vermişdim. Camaatın təbii qaz çəkilişi üçün verdikləri pulun mənimsənilməsinə hüquqi don geyindirmək üçün sabiq İHB-sı Qəzənfər Ağayev kəndə Az.TV-dən çəkiliş qrupu dəvət etmişdi. Kənd bələdiyyəçilərin canfəşanlılığı ilə qaz balonundan “şlanqla” qaz çəkib, məşəl yandıraraq, camaatın alqışları altında kəndə təbii qaz çəkilməsi kimi çəkiliş apardıqdan sonra, həmin saxta kadrlar efirə buraxıldı.

O ərafədə qaz xətti çəkilişi bəhanəsi ilə Kolatan, Sığdaş, Xanalyon, Babaküçə, Ninalov kənd bələdiyyəçiləri sabiq İHB-sı Qəzənfər Ağayevin göstərişi ilə SSRİ dönməndən qalan dəmir qaz boru xətlərini söküb, satdılar. Çox keçmədi ki, əhalini aldatmaq məqsədi ilə təkcə Bala Kolatana qaz xətti çəkildi. Bu da kənd əhalisində “o kəndə qaz çəkilibsə, digər kəndlərə də çəkiləcək” fikrinin formalaşdırılmasına hesablanmışdı. Yəni ki, təkərrən camaatdan “pul yığma” kompaniyasına start verilsin. Əhalinin çoxu mal-qarasını satıb, qaz çəkilişi üçün pul vermələrinə baxmayaraq, bu günə kimi təbii qazın gəlişini səbirsizliklə gözləyirlər. Dərdlərini deməyə isə ünvan belə tapa bilmirlər. Digər tərəfdən də Talış Sıra Dağlarının meşələri təbii qazın olmaması ucbatından amansızlıqla doğranılıb, məhv edilir. Burda da qazanan kriminallaşmış hüquq-mühafizə orqanlarıdır ki, meşədən odunla dolu çıxan maşınlar ya polis idarəsinə aparılır, ya da yerində “ödənişdən sonra” buraxılırlar. Sübut üçün Məmmədoba kəndi yaxınlığında “Seyid qızı ocağı” adlanan yerdə polisin qanunsuz post qurduğu yerin şəkilini bu yazıya əlavə edirəm.

Bu da azmış kimi, həmin ocağa gətirilən nəzir puluna da şanlı polisimizin şərik olması lap ürək bulandıran əməl kimi görünür.

Əlbəttə ki, meşələrimizin amansızlıqla məhv edilməsi tamamilə başqa mövzunun söhbətidir, lakin kəndlərdə qazın olmaması ucbatından meşələrimizin qırılıb, məhv edilməsindən də yan keçmək mümkün deyil.

Əziz oxucu, bu kimi böyük cinayətləri mütəmadi olaraq mətbuat səhifəsinə və internetin sosial şəbəkələrində

yazdığuma görə həmişə təhdid, təhqir və polis zorakılığı ilə üzləşirəm. Mənim çox ehtiyat edib, qorxduğum bir iş var ki, məni də digər günahsız insanlar kimi narkotiklə, yaxud başqa ağılaşmaz bir işlə şərləsinlər. Açıqca bəyan edirəm ki, mən bu hökumətdən bir qəpik də almıram, rusiyada işləyən övladlarım mənə dolanmaq üçün hər ay pul göndərirlər. Ötən il oğlum Ziya kəndə gəlib, mənimlə şərtləşdi ki, “ata, sənə yaxşı bir BMV maşını alıram, amma sən əlini kompüterdən üz, heç bir problemlərdən yazma, heç bir siyasi, sosial məsələlərə baş qoşma”. Razılaşdım. Maşın alandan sonra bir çox insanların məmurlar tərəfindən alçaldılaraq, incildimləri ilə rastlaşanda yenə dözməyib, başladım yazıb, onların hüquqlarını müdafiə etməyə.

Mənim əzizlərim, fikirləşməyin ki, əsas məsələdən yayınıram, yox, sadəcə Taleh Osmanov kimi prokurorluq əməkdaşlarına kiçik bir mesajımı ictimailəşdirirəm. Heç kimsə sifr deyil ki, Hilal Məmmədov əsassız olaraq, Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən şərlənərək həbs edilib. Onun həbs olunmasının motivi barədə istər ölkə daxilində, istərsə də beynəlxalq təşkilatlarda fikir birmənalıdır: Hilal Məmmədov şərlənil! Hilal Məmmədovun azadlığa buraxılması barədə beynəlxalq təşkilatlardan kifayət qədər tələblər gəlsə də iqtidar Hilal Məmmədov haqqında yeni “nağıl-dəlillər” topla-maqla məşğuldur. Demokratik qüvvələr və Müdafiə Komitəsinin həmsədri Rafiq Cəlilov beynəlxalq təşkilatların bəyanatlarını mütəmadi olaraq ictimailəşdirlər. Diqqətinizə çatdırmaq istədiyim əsas məqamlardan biri də hüquq-mühafizə orqanlarının ölkədəki əsas cinayətkarları buraxıb, ağılaşmaz, yeni “cinayətkar” ovuna çıxmalarıdır. Kimlər ola bilər bu “cinayətkarlar”?

Bu suala bir qədər aydınlıq gətirmək zorundayam. Bildiyiniz kimi Hilal Məmmədov ağır maddə ilə, əsassız olaraq ittiham olunur. Bu fonda kimlər ki, hakimiyyətin qanunsuz əməllərinə qarşı etirazını bildirir, oğru məmurların “əla-ayağına dolaşır”, həmə şəxslərdən kimlərsə Hilal Məmmədovla bir stolda oturub, çay içiblərsə, həmin adamları

Lənkəran prokurorunun müavini Taleh Osmanov 0503436861 nömrəli mobil telefonu ilə qanunsuz olaraq prokurorluğa çağırır, izahatlar toplayır.

Çox adamlar isə hüquq-mühafizə orqanlarının bu qanunsuz və ədalətsiz həbs etmə kompaniyasından yaxasını qurtarmaq üçün ölkəni tərk etməyə üstünlük verirlər. Anoloji hal mənimlə də baş verdi, 24 avqust 2012-ci il tarixdə, saat 10 radələrində, yuxarıda qeyd etdiyim mobil nömrə ilə mənə zəng edib, Lənkəran prokurorluğuna ifadə vermək üçün dəvət etdilər. Bu dəvətin motivini soruşdum, bildirildi ki, “sənin telefon nömrədən edilmiş zənglə bağlı bir məsələ var”. Talış bölgəsinin ictimaiyyətinə mənə daxil olan məlumatlardan bilirdim ki, Taleh Osmanov prokurorluğa çağırıldığı adamları Hilal Məmmədovla əlaqələndirib, izahatlar alır...

Bu qanunsuz çağırışdan sonra mən də bu ölkəni tərk etmək fikrinə düşüb, ertəsi gün Astarxan şəhərinə, 01 sentyabr tarixinə qatara biletdim. İki gün keçəndən sonra isə qərara gəldim ki, ölsəm də öz Vətənimdə ölməliyəm. Nələr başıma gəlsə də bu mənim alın yazımdır, mübarizəmi də davam etməliyəm ki, gələcək nəsillər məni qorxaq kimi yad edib, qəbrimi söyməsinlər. “Yüz il qul olmaqdan, bir gün AZAD yaşamaq daha şərəflidir” fikri ilə biletimi geri qaytardım. Mübarizəm isə davam edəcək. Mənə elə gəlir ki, mənim məhz Lənkəran prokurorluğuna çağırılmağımın əsas səbəbi, mənim mütəmadi olaraq Qəzənfər Ağayevin və digər məmurların Kolatan camaatını aldadaraq, təbii qaz çəkilişi üçün onlardan yığıb, mənim sədikləri 280 min dollar pulun geri qaytarılması üçün KİV-lərdə yazdığım yazılardır. Yaşadığım Masallı rayonuna yeni təyin olunan icra başçısı Rafil

Hüseynovu başa salmışdılar ki, Kolatanlılarla belə bir problem var və bu problem KİV-nin gündəmindən düşmür. Odu ki, Rafil müəllim Kolatanlılarla ilk görüşündə söz verdi ki, “həzm edilmiş” qaz pulunun qaytarılması barədə hüquq-mühafizə orqanlarına göstəriş verəcək və cinayətkarlar ifşa olunacaqlar. Əfsus ki, bu olmadı, Kolatanlıları susdurmaq üçün kəndin tibb məntəqəsini kosmetik təmir etdirib, bu təmiri isə təm-təraqılı formada yeni inşa edilən bina kimi təqdim edib, qırmızı lentlə sarıyıb “açılışını” da təşkil etdilər. Hələ bələdiyyəçilərin onun ayaqları altında nısyə “qurbanlıq qoyun” kəsib, bəzi “kefli işgəndərlərlə” araq içmələrindən danışmıram. Oxucu bilir ki, bu barədə ətraflı yazmışdım. Bir daha bu yazımda da qeyd edirəm ki, MM-in deputatı xanım Elmira Axundova Kolatana qaz çəkilişi ilə bağlı mənim bütün yazdıqlarımı əhali qarşısında dilə gətirərək, təsdiqlədi. Mən də həmin çıxışları diktafonuma yazmaqla, çoxlu maraqlı şəkillər də çəkib, elə həmin gün bir çox saytlarda yerləşdirdim. Tibb məntəqəsinin açılışının reallıqlarını internet saytlarında özləri də izlədikdən sonra, bələdiyyəçilərə “nişan toyu” tutulur ki, onlar niyə mənə şərait yaratdılar ki, o çəkilişləri edirəm.

Məlum məsələdir ki, həqiqəti yazdığuma görə İHB-sı Rafil müəllim mənə qarşı heç bir ittiham irəli sürə bilməzdi. Daha optimal variant isə Astaraxan rayonunda hazırda İHB-sı işləyən Qəzənfər Ağayevin öz həmyerlisi Taleh Osmanovla xosunlaşıb, məni Hilal Məmmədovun qanunsuz ittihamına calağ edib, susdurmaq planıdır. Mən, ətrafımda baş verən hadisələri məhz bu cür dəyərləndirirəm.

03. 09. 2012- ci il.

Lənkəran radio qovşağından dünyaya səs saldıq

1988-ci ildən vüsət almış xalq hərəkatının fəal iştirakçısı olmuş Yenidənqurma naminə Lənkəran Xalq Cəbhəsinin fəaliyyəti həmişə mənim üçün maraqlı olub. Belə ki, ilk dəfə məhz Lənkəran Xalq Cəbhəsi rəsmi dövlət dirəyində Azərbaycanın üç rəngli bayrağını dalğalandırıb, məhz ilk dəfə Lənkəran hərəkatçıları SSRİ-İran sərhəddinin sərhəd dirəklərini sökmüşdülər, ilk dəfə SSRİ-də məhz Lənkəranda xalq hakimiyyəti elan edilmişdi... Bu illər çoxdur və bu illəri məhz həmin dövrün məşhur hərəkatçıları: Əlikram Hümətovla, Əli Nasirlə, Hüseynqulu Məmmədovla, Rahim Nuriyevlə və digərləri ilə müsahibə formasında araşdırmaq qərarına gəldim, çünki bu Azərbaycanımızın şanlı tarixidir...

İlk müsahibimiz LXC-nin ilk sədri Əlikram Hümətovdur....

(əvvəli ötən sayımızda)

Mübarizənin qansız-qadasız keçməsi ilə beynəlxalq hörmətin qorunması istiqamətində uduzmamız artıq bizə bəlli olduğundan 16 yanvar tarixində İdarə Heyyyəti tam tərkibdə toplaşaraq Bakıda və digər bölgələrdə baş verənlərin hərtərəfli təhlilinə cəhd etdik. Belə hesab etdik ki, sərhədlərin, məxsusən Cəlilabadda dağıdılması müstəqillik uğrunda mübarizəmizi çox ciddi təhdidlə üz-üzə qoyur, gələcək barədə dəqiq təsəvvürün olmaması, şöhrətpərəstlik ambisiyalarından yaranan "biz də varıq və mübarizə aparırıq" görüntüsü yaratmağa cəhd kimi qiymətləndirilməklə, Moskvaya güc tətbiq etməsinə şərait yaradılmasına xidmətdir. İdarə Heyyyəti qərara aldı ki, hakimiyyət protokol tərtib edilməklə yenidən Sovetlərə qaytarılsın... 17yanvar tarixində, o vaxt dərc edilən "Elin Səsi" qəzetinin redaktoru Əli Nasir mətbəədən mənə zəng vuraraq bildirdi ki, Cəlilabaddan bir "Paz" markalı avtobus dolu cəbhəçi, əllərində məftil kəsici kəlbətinlə gəlib bildirirlər ki, onları Miralim Bayramov bilavasitə Əbülfəz Əliyevin göstərişi ilə göndərib və tələb edirlər ki, biz də onlara qoşulmaqla, gedib Astarada sərhədləri dağıtmalıyıq. İlk sualım bu oldu ki, niyə LXC-nin qərarına gəlməyiblər? Bildirdi ki, onlara ancaq Əli Nasirlə görüşməyi məsləhət biliblər və o, bilmir onlara nə cavab versin. İdarə Heyyyətinin sərhəd barədə qərarını Əli Nasirə xatırladaraq bildirdim ki, müstəqil Azərbaycana da sərhədlər lazım olacaq, onu dağıtmaq sadəcə korafəhmlikdir (kor-korana, düşünülmədən görülmüş iş. red.)

və bizim hamılıqla qəbul etdiyimiz qərarı onlara bildir və yola sal. Əli də İdarə Heyyyətinin qərarını əsas gətirərək onları yola salmışdı, amma Astaradan edilən zəngdən sonra anladım ki, onlar geri qayıtmayıb, Astaraya getmişlər və Astarada cəbhəçilərini sərhədləri sökməyə təhrik etməyə cəhd edirlər. Astarada cəbhəçilərinin lideri Vaqif Məmmədov (səhv etmərəmsə) mənim izahımı anlaqla qarşıladı və onlara qəti etirazını bildirdi. Ən qəribəsi o oldu ki, 18 yanvarda axşam mərkəzi İttifaq televiziya ilə canlı çıxış edən M.Qorbaçov (Sov.İKP-nin baş katibi. red.) bildirdi ki, hansısa Əlikram Hümətovun başçılığı ilə, qadın və uşaqları önə verməklə Lənkəranda (?) bütün sərhəd məftillərini kəsərək, sərhəd dirəklərini dağıdıblar... İndiyə qədər bu sual məni düşündürür: Cəlilabad cəbhəçilərinin Lənkəran və Astaraya gəlişi ilə M.Qorbaçovun çıxışı arasında əlaqə varmı?...

19 yanvarda protokol əsasında hakimiyyətin təhvil verilməsi üçün şəhər və rayon Sovetləri İcraiyyə Komitələrinin sədrlərinin İdarə Heyyyəti ilə birgə iclası nəzərdə tutulmuşdu və protokol layihəsinin hazırlığı ilə məşğul idik. Əvvəl Lənkəran Sərhəd dəstəsindən, bir neçə dəqiqə sonra Astaradan Vaqif bəy zəng vurdu, bildirdi ki, Astarada kömrük keçidində əhali mitinqə toplaşmış, mitinqi bilavasitə dindarlar idarə edir və mitinq iştirakçılarının demək olar ki, hamısına məftil kəsən kəlbətinlər paylanılıb, sərhədi dağıtmaq istəyirlər. Mən Vaqif bəydən xahiş etdim ki, təcili çıxırıq, biz gələndə qədər cəhd etsin ki, sərhədlər dağıdılmasın. Mən və İdarə Heyyyətinin bir neçə üzvü Astaraya yola

düşdük, yol boyu 18 yanvarda M.Qorbaçovun çıxışını və hazırda baş verənləri özümüz üçün aydınlaşdırmağa cəhd etdik. Astarada kömrük keçidində çatanda böyük bir mitinqin keçirildiyini, tirbunanı əvəz edən yük maşınının üstündə çıxış edən mollaları görüb, lap təəccübləndik, çünki onları qabaqkı tədbirlərdə heç vaxt görməmişdik. Vaqif bəy bizi bir kənardə, əlində kəlbətin gözləyirdi. Bir təhər izdihamı yararaq, sərhəd keçid məntəqəsinə daxil olduq, içəridən sərhəd girişini möhkəmləndirmək təsəvvürü yaradan ağır texnika düzülmüşdü, sırayı sərhədçi naryadı gözü dəymirdi, amma... yüksək rütbəli zabitlər, ən əsası sonralar Azərbaycan Respublikasının sərhəd xidmətinə rəhbərlik edəcək zabitlər bir tərəfdə yığılıb, sakit formada baş verəcək hadisələri soyuqqanlıqla gözləyirdilər. Onlara yaxınlaşdım və təəccüblə nə baş verdiyini öyrənməyə çalışdım, qeyri-müəyyən cavablarından sonra, tələb etdim ki, sərhəd qapısının qıfılını açsınlar və toplaşan insanları İrana buraxsınlar ki, sərhədin dağıdılmasına da ehtiyac qalmasın. Toplaşan zabitlərin, əsasən də azərbaycanlı zabitlərin heç bir fikir söyləyə bilmədiklərini görüb, yerdə gözümdə dəyən armatur qırığını götürüb, darvazaya yaxınlaşıb, adi, zəif qıfılın arasına armaturu salıb, cüzi güc vurmaqla qıfılı sındırıb, darvazanı açdım, İran İslam Respublikasının nümayəndəsi ilə danışıqlara başladım, amma arxadan sel kimi gələn insanlar bizim az qala üstümüzə keçərək, İran tərəfdəki meydana toplaşdılar, üzlərində böyük sevinc vardı, qarşılarında İran tərəfin nümayəndələri çıxış etdilər və öz tərəflərinin darvazalarını da açdılar və hər iki tərəfdən sərbəst gediş-gəliş təmin edildi. Mən də İran Astarasının görməli yerlərini gəzərək, təcili Lənkərana qayıtdım və axşam iclasına hazırlığı davam etdirdik. Axşam iclas baş tutdu, protokol əsasında hakimiyyəti təhvil verdik...

Hakimiyyəti təhvil verdik, uğurlarımız və buraxdığımız sehvlərin, ölkə miqyasında baş verənlərin və digər məsələlərin müzakirəsi ərəfəsində bizə xəbər çatdı ki, Bakıda Televiziya və Radio

verlişləri komitəsində enerji blokunun partladılması səbəbindən radio və televiziya verlişləri dayandırılmışdır, ölkə informasiya blokadasına alınmışdır. İnformasiya blokadasının yarılması məqsədi ilə Lənkəran rabitə qovşağında və tele-ötürücü stansiyasında imkanların öyrənilməsinə qərar verildi, bu iş bilavasitə İdarə Heyyyətinin üzvləri Arif İsmayılova və Rahim Nuriyevə həvalə edildi, indi fəxrlə demək olar ki, onlar öhdələrinə düşən vəzifələri yaratdıqları komanda ilə birgə böyük uğurla həyata keçirə bildilər... 20 yanvara keçən gecə daha həyacanlı xəbərlər almağa başladıq. Bakıda silahsız insanların Sovet Ordu hissələri tərəfindən qətlə barədə dəhşətli xəbərləri alır, hiddətlə nə edə biləcəyimizi düşünürdük. Qısa zamanda Lənkəranda "Araz" radio kanalı tezliyində verilişləri ardıcıl qaydaya salmaqla bir çox dillərdə aldığımız məlumatları Arif İsmayılovun qəlbləri sirkələyən, həyacanlı, insanın qeyrət hissələrini oyadan səsi ilə yaymağa, Rahim Nuriyevin yüksək təhlil qabiliyyəti ilə televiziya verilişlərinin bərpasına nail olduq. Bütün xəbərləri radio və televiziya vasitəsi ilə dünyanın çox yerlərinə çatdırdığımızdan, bu işin ardıcıl, imkan olana qədər yayılmasına qərar verildi. Bir çox xəbərlər, o cümlədən o vaxt Azərbaycan SSR Ali Sovetinin sədri olmuş Elmira xanım Qafarovanın məşhur cəsarətli bəyanatı da müxtəlif dillərə tərcümə olunmaqla Lənkəran radiosu ilə yayıldı. Radiomuza edilən zənglərə görə deyə bilirik ki, radiomuzu hər yerdə, o cümlədən Avropada da dinləyirdilər. Bakıdan və digər bölgələrdən alınan məlumatlar insanların, əsasən də o vaxtkı gəncliyi xeyli hiddətləndirmişdi, edilən təcavuzə adekvat müqavimət göstərmək istəyi özünü çox qabarıq göstərməkdə idi. 21 yanvar tarixində, İdarə Heyyyətinin bəzi üzvlərinin etirazına baxmayaraq, qərara alındı ki, imkanlar daxilində silahlı müqavimət dəstələri yaradılsın və hərbi qaydalara uyğun təşkilatlandırılınsın. Könüllülərdən ibarət həmin dəstələrin ilk hərbi nümayişi 22 yanvarda, Bakıda şəhidlərin dəfn mərasimi keçirilən ərəfədə keçirildi, tam kazarma şəraitində onların yaşayışına qərar verildi. Könüllülərin silahlandırılması əsasən o vaxtın milis idarəsinin əhali və təşkilatlardan topladığı silahlar, əsasən TOZ-8, TOZ-12 markalı kiçik kalibirli və ov tüfənglərindən ibarət idi. Lənkəranın mərkəzi bankında və

əmanət bankında olan 1 Kalaşnikov avtomatı, bir neçə TT və NAQAN tipli silahlar da akt əsasında müsadirə edilərək, götürüldü...

25 yanvar tarixində artıq Neftçaladan və Cəlilabaddan həyacanlı xəbərlər daxil olmağa başladı. Məlumat aldığımız ki, SSRİ-nin müdafiə naziri Yazov artıq Lənkəranda və şəhərdə daha ağır nəticəli qırğınlar planlaşdırılır, M.Qorbaçov Lənkəranın xəritədən silinməsi anlamı verən xaç işarəsi çəkərək ciddi tapşırıqlar vermişdir. Sonralar mərkəzi Lənkəranda yerləşən 60-cı diviziyanın yenidən təyin olunan komandiri general Muratov mənə ilk əmrini göstərərək bildirmişdi ki, şəhər yerlə yeksan olunmalı, bir fərd kimi mən həbs edilməməli, yerindəcə güllələnməliyəmmiş...

Planlarını həyata keçirə bilmədilər, gecəylə şəhərdən intizamlı sürətdə çıxaraq, Hafthoni qəsəbəsində İsti Su sanatoriyasında yerləşərək, zərbcəni öz üzərimizə cəlb etməyi bacardıq... İmkan vermək olmazdı ki, ümumxalq qəhrəmanlığı faciəvi susqunluq gətirən nəticə ilə sonlaşsın... 26 yanvar günün 2-ci yarısı meşəyə çəkilməyə başladıq və artıq içimizdən aldığımız məlumatlara uyğun olaraq yaradılan pusquya düşərək, döyüşə başladıq. Əsil döyüşdə biz tərəfdən 2 nəfər: Fazil və Vaqif şəhid oldu, yaralananlar çox oldu, qeyri-bərabər döyüşdə əsir götürülənlər isə çox oldu. Əvvəldə bildirmişdim ki, cəmi bir avtomatımız var idi, o da mənə idi. Kiçik bir qrupla sursatın imkan verdiyi qədər döyüşə-döyüşə mühasirədən çıxaraq, axşamı meşədə keçirdik. Bir neçə gündən sonra yenidən artıq Lənkəranda idik, əhali öz kütləvi qəhrəmanlığını davam etdirirdi, ümumşəhər mitinqi ilə ordunu məcburən şəhərdən kazarmalara çəkə bildik... Mən və daha bir neçə nəfər ümumittifaq axtarışına verildik. Həmin ərəfədə Bakıda, Tiflisdə, Truska-vekdə, Vilnusa və digər şəhərlərdə oldum, hər yerdə müdafiə olunaraq, qorundum... Avqust ayında Bakıya qayıtdım, hərəkat iştirakçılarının bir çoxu ilə görüşdüm, vaxtı ilə Neymət Pənahovun vasitəsi ilə tanış olduğum, Lənkəranın Gərmətuk kəndindən olan İsmayılla da görüşdüm, növbəti görüşümüzün AXC-nin qərarına, sentyabr ayının 9-da olacağına qərar verdik, ora gəldim və içəridə İsmayılla yanaşan anda da həbs olunaraq Ramil Usubovun kabinetinə gətirildim...

(ardı gələn sayımızda)

İŞGƏNCƏYƏ YOX! DEYƏK...

(Bəs niyə Baş Prokurorluq və Nəsimi rayon məhkəməsi İşgəncəyə “HƏ” dedi?!)

(əvvəli səh.1-də)

Məhkəmədə iştirak edən prokuror (Səttar Rzayev) iki gün öncə, 27.08.2012-ci il tarixli Respublika Prokurorluğunun bu işlə bağlı qərarını (Rüstəm Usubovun imzasıyla) məhkəməyə təqdim edərək, ciddi sübutlar olmadığından işin baxılmasının rədd edildiyini bildirdi. Vəkillər R.Məmmədov və Y.İmanov bu qərarın niyə şikayətçi və vəkillərinə təqdim edilmədiyini soruşsa da prokuror: “Bu sizə rəsmən təqdim edilməyə də bilər, amma qərardan şikayət etmək haqqınız da var” - cavabını verdi. Ramiz Məmmədov da digər vəkili kimi, tərcüməçinin hansı zərurətdən məhkəməyə dəvət edilməsini anlamadığını bildirdi. 10-15 dəqiqəlik çəkişmələrdən sonra hakim Emin Mehdiyev bizə müraciət edərək şikayətlərimizin mahiyyəti və deyilənlərə münasibətini bildirməyi xahiş etdi. Dia-loq şəklində həmin sual-cavablar aşağıdakı kimi oldu:

“Hilal Məmmədov (H.M.):

-Cənab hakim ilk öncə sizə 3 sualım var. Olarmı?

Hakim:

- Buyurun.

H.M.: - 1-ci sual: Bizim həyatımız üçün hansı təhlükənin mövcudluğunu hiss, ya fərz edib məhkəməni qapalı keçirmək qərarına gəldiniz?

Hakim: - Yalnız Sizin üçün yox, həm də digər məhkəmə iştirakçılarının təhlükəsizliyi naminə bu qərara gəldik.

H.M.: - Cənab hakim, məhkəmə prosesində 2 vəkil, 1 tərcüməçi, 1 katib, 1 prokuror və birdə mən varam. Lütfən deyin, kimi kimdən qorumaq istəyirsiniz? Bizlərdən kimin həyatına daha çox təhlükə yaranmışdı ki, o bəxtəvər Sizin köməyinizlə qurtuldu?

Hakim: - Hər halda, belə məsləhətdir...

H.M.: - Əhsən Sizin məsləhətçilərinizə, təşəkkür, cənab hakim! II-ci sualım belədir: nə mən, nə də vəkillərim dövlətdən tərcüməçi istəməmişik, bəs, bu zərurət Sizdə haradan yarandı?

Hakim: - Sizin Məhkəməyə şikayətinizin ilk cümləsində milli-etnik mənşəyiniz Talış olduğu bildirilmişdi. Ona görə də güman etdik ki, Siz Azərbaycan dilindən daha çox öz ana dilinizdə fikirlərinizi tam və dolğun formada ifadə edə bilərsiniz. Amma buna baxmayaraq gec deyil, yazılı formada tərcüməçidən imtina edə bilərsiniz.

H.M.: - Cənab hakim, məgər Siz mənim həmin şikayət ərizəmdən cəmi o ilk cümləni oxumusunuz?

Hakim: - Yox, niyə ki?!

H.M.: - Axı, 5-6 cümlədən ibarət olan “şəxsiyyətim və fəaliyyətimi xarakterizə edən hallar” 1 oxumağa uzaq-başı 2 dəqiqə vaxt sərf edə bilərsiniz. Neylək görünür, doğrudan da vaxtınız yalnız o ilk cümləni oxumağa çatıb. Olsun. Amma növbəti 2-3 cümləni oxusaydınız, Sizə də aydın olardı ki, mən 1976-1981-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetinin mexanika-riyaziyyat fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitir-

miş, 1981-86-cı illərdə Moskvada, aspiranturada təhsil almış və orada da elmlər namizədi elmi dərəcəsini almış, ümumiyyətlə isə 1981-1993-cü illər ərzində Azərbaycan EA-nın Riyaziyyat İnstitutunun baş elmi işçisi olmuşam. Sonralar elmi işimlə yanaşı həm də ictimai-siyasi fəaliyyət göstərmiş, Azərbaycan Xalqların Bərabərlik Partiyasının (1992-93) sədri olmuş, 2005-ci ildə Bakı şəhərindən Respublika Milli Məclisinə deputatlığa namizədliyimi irəli sürmüşəm, həbs edilənə qədər həm də hüquq müdafiəçisi, jurnalist, təhsil üzrə müstəqil ekspert kimi də tanınırdım. Son iş yerim isə Azərbaycan İctimai-Siyasi Universitetində olub, orada (dosent elmi vəzifəsində) tələbələrə mühazirə və seminarları oxuyurdum. Cənab Hakim, istər Bakıda təhsil aldığım orta məktəb illərində (1966-1976), istər Universitetdəki təhsilimi və sonrakı fəaliyyətim də talış dilində deyil, Azərbaycan türkcəsində və rusca olduğuna da şəkk etmirsiniz. Yəgin ki, buna da şəkk etmirsiniz ki, mən Universitetdə tələbələrimə mühazirə və seminarları da talış dilində keçmirdim. Hərçənd ki, hələm uşaqlıqdan arzum olub ki, bir gün ölkəmizdə öz ana dilimdə - talışca da təhsil ocaqları olsun və dil rəsmən tanınsın. Odu ki, mən bir soydaşımın – talış tərcüməçisinin bu zalda iştirakına nəinki etiraz etmir, əksinə, buna xeyli şadam: Nəhayət ki, bu son 70 ilin ərzində dövlətimiz ilk dəfə olaraq xalqımızı və onun dilini rəsmən tanıdı, gün olsun, digər - ləzgi, tat, kürd və i.ə. xalqlarımız da bu səadətə məhkəmə zallarında yox, ondan kənarlarda daha çox nail ola bilsinlər. İstənilən halda, bu xeyirxah təşəbbüsü-nüzə görə həm dövlətimizə, həm də Sizə şəxsən təşəkkür edir və xahiş edirəm ki, tərcüməçi zalda qalsın, bəlkə doğru dan da köməyinə ehtiyac duyuldu. İndi isə Sizə 3-cü sualım var.

Hakim: - Buyurun.

H.M.: Cənab hakim, prokurorun Sizə təqdim etdiyi (Rüstəm Usubovun imzasıyla təsdiqlənən) məlum qərarın heç olmazsa son cümləsi ilə bizi tanış edə bilərsinizmi?

Hakim (vərəqləri çevirib, son səhifəni tapır): -Əlbətdə, “...işgəncə ilə bağlı faktlar sübutunun tapmadığından Hilal Məmmədovun şikayəti təmin edilməsin!”

H.M.: - Cənab hakim, məhkəmə prosesini açarkən, Siz tamamilə haqlı olaraq bildirdiniz ki, Avropa Şurasının bərabər hüquqlu üzvü kimi, ölkəmizdə İnsan Haqqları barədə Avropa Konvensiyasına qoşulmuş və onun bütün müddəə və tələblərimə hörmətlə yanaşaraq, onlara riayət etməyə çalışır. Bildirdiniz ki, biz də Avropa Məhkəməsinin tələblərinə müvafiq olaraq ədalətli məhkəmə prinsipinə sadıq olmağa cəhd edirik. Təki, həqiqətən belə olsun, axı, bizim də hamımızın arzusu budur. Amma, gəlin görək biz doğrudanmı mövcud Avropa dəyərlərindən kifayət qədər faydalanıb, ədalətli məhkəmə prinsipinə həmişə sadıq qala bilmişik? Doğrudanmı bu gün yuxarı instansiyaların heç bir si-

fərişli oyunlarına məhəl qoymadan, ədalətli məhkəmə qərarı çıxartmağa qadirik? Axı azad, ədalətli məhkəmə prinsipi yalnız və yalnız azad və ədalətli bir cəmiyyətdə və ya ölkədə işləyə bilər?! Cənab hakim! Bilirsinizmi Avropa, o cümlədən SSRİ-dən qopmuş Pribaltika və Gürcüstan necə azad və xoşbəxt ola bildi? Qoy deyim: o gec-tez anladı ki, yalnız və yalnız İnsan Haqqlarına önəm veriləcək bir cəmiyyətdə, ya məmləkətdə insan həm özünün, həm digərlərinin, həm də ölkəsinin ümdə səadəti naminə sidqi-ürəkdən mübarizə aparar. Baxın, görün, bu gün həmin Avropa ölkələrində nəinki insanın, hər bir heyvanın, quşun, balığın belə haqqı necə qorunur və orada hər hansı bir formada nəzərə çatpan işgəncə halı necə cəmiyyətin geniş qınaq obyektinə çevrilir?! İşgəncənin - insan ləyaqətini alçaldan ən dəhşətli amil olduğunu artıq cəmi dünya dərk etməkdədir. Bu gün ölkəmizin bütün hüquq-mühafizə orqanlarının, ədliyyə nazirliyinə və i.ə. məxsus binalarının az qala hər divarında Torture not to!!! (İşgəncəyə yox deyək!!!) yazılsa da, biz insanları bu bələdan hifz edə bilmirikmi?

Zindənda olduğum bu 2 ay ərzində onlarla məhbusların istintaq zamanı hansı dəhşətli işgəncələrə məruz qaldığını eşitdikdə, bəzən, öz başıma gətirilən zülmələri belə unudurdum...

Cənab hakim! Əgər bu gün mənim kimi – yüzlərlə və minlərlə tələbə və gənclərə təlim-tərbiyə və təhsil verən bir müəllimin və alimin nə yaşına, nə başındakı ağ saçlarına, nə cəmiyyətdəki mövqeyinə zərrə qədər hörmət edilmədən, 6-7 polis onu vəhşicəsinə döyüb-söyüb, milli mənşəyinin təhqir edib, əllərini zorla qandallayıb, nümayişkarana şəkildə ciblərinə narkotika soxursa, o ölkənin hansı digər sıravı vətəndaşlarının hüquqlarının qorunmasından söhbət gedə bilər?

Cənab hakim, inanın ki ilk əvvəllər haqsız həbsim zamanı başıma gətirilən bu işgəncə faktorunu elə açıb-qabartmaq niyyətim yox idi. Çünki bildirdim ki, sifarişli həbsimlə bağlı bu olaya heç bir hüquq-mühafizə orqanları hüquqi qiymət verməyəcək. Amma, ürəkaçmadıq belə bir səhnəni mütləq Sizə nəql etməliyəm: Baş Narkotiklərlə mübarizə idarəsi tərəfindən Nizami rayon Polis İdarəsinə təhvil verildiyim zaman, mənim üçün təyin edilmiş ilk müstəntiqə hakimiyyətin başına açdığı bu narkotika oyunu ilə bağlı izahatı verdiyim zaman, o, heç cürə ondan gizlədə bilmədiyim ağrıları hiss edib, qəfildən soruşdu: çoxmu səni döydülər? (Yumor formasında) Dedim: - yox, tumarlayıb, maşınlarına soxdular... O sanki ağır bir cinayətə özünün də necə qol qoyduğunu açıq-aşkar dərk edərək, yenə dilləndi: - Şalvarımı bir yuxarı çək, görün.. Mən də həvəssiz şalvarımı dizimdən yuxarı çəkdim. O, dizdən aşağı hissədə az qala dərimin qoparıldığını görüb, bir “ah...” çəkib, davam etdi: - Köynəyini yuxarı qaldır. Mən də köynəyimi qaldırdım və sağ qabırğaaltı na-

hiyədəki sıyrıq və qaratmanı (hematoma) görüb, qələmini bir an yerə qoyub, soruşdu: - Daha haran ağrayır?

Dedim: - Başım bir balaca gicəllənir, çəkdikləri “sığallardan”dır yəgin...

Müstəntiq dedi: bu saat səni gəndərirəm xəstəxanaya, ekspertizaya...

Dedim: - ehtiyac yoxdur, onsuz da sabah deyəcəklər ki, “evə gələndə avtobusdan yıxılıb, bir balaca əzilmişəm...”

Müstəntiq təkid etdi: Yox, getməlisən, bilirsən niyə?

Dedim: - Yox!

Dedi: - Yalnız sənin özünə görə yox, həm də özümə görə. İstəmirəm ki, sabah hər gün səni lənətləyəsən, heç olmasa, əlimdən gələnlə bu xeyirxah addımı yada salıb, bir balaca dayanasan.

Cənab hakim, mümkündür ki, bu açıqlamam sabah o məzlum müstəntiqə qarşı bir təzyiq amili olsun, amma bunu qeyd etməyə də bilməzdim. O da Sizin və digərləri kimi, hansı sifarişli bir oyuna alət olduğunu dərk edirdi, amma, gücü yalnız o addıma çatırdı. Mən onun təkidli xaişini yerinə yetirib xəstəxanaya getdim və müvafiq ekspertiza rəyləri hazırlandı. Amma orada da hakim ekspertlər tamamilə könülsüz halda, yalnız ayağımdakı zərbə yerlərini qeyd edib, digər zədə və ağrılarıma heç məhəl də qoymadılar. Onların da gücü o 1-2 könülsüz cümləni jurnallarına qeyd etməklə bitdi.

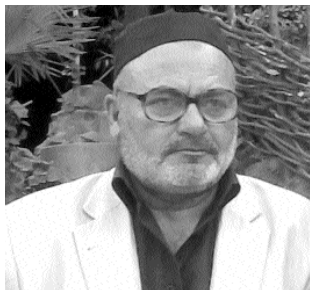
Cənab hakim, 30.06.2012-də Şüvəlan təcridxanasında olarkən, Nizami Rayon Prokurorluğundan da bir müstəntiq yanıma gəlib, bu işgəncə ilə bağlı müvafiq izahatı məndən almışdı. O da məni ümüd edəndə ki, “buna mütləq hüquqi qiymət veriləcək!” , mən də ona cavabımda: – “İnşallah, gələcək azad, demokratik və hüquqi dövlətimizdə...” , - bildirdim. Bu günki məhkəmə prosesindən 1-2 həftə öncə də yanıma ekspert-həkimlər və prokuror işçiləri gəlmişdi, amma onlar da bu barədə “ürək sözlərimi” dinləyib və 1-2 səhifə qeyd edib, “Allah qapını açsın!” deyib, getdilər. Vəssəlam.

Möhtərəm hakim, bu gün R.Usubovun imzasıyla 27.08.2012-ci il tarixli, yəni, 2 gün öncə qəbul edilmiş qərarı oxudunuz və bir daha Siz də əmin oldunuz ki, 2 ay öncə dediklərim heç də boş kəlmələr deyildi. Təbii ki, bu gün Siz də baş prokuror müavininin bu qərarına heç bir hüquqi qiymət vermədən, onu təsdiq edəcəksiniz. Axı, Siz mənim 2 səhifəlik şikayət ərizəmdən cəmi ilk cümləni oxuyub, böyük səhv görmüsünüz – yəni, milli mənşəyimin talış olduğunu oxuyub dövlətdən xahiş etməsiniz ki, məni talış dilindən tərcüməçi ilə təmin etsinlər. Demək, o ilk müstəntiqim kimi, Siz də HAQQ və ƏDALƏTİN bərpasında bir addım ata bilirsiniz. Bilirəm ki, gücünüz yalnız buna çatıb. Təbii ki, bundan əlavə nəyəsə gücünüz çatmazdı, əks təqdirdə, ədalətli qərar qəbul edib, bu işgəncə faktoruna hüquqi qiymət versəydiniz, ən yaxşı halda, “səlahiyyət həddini aş-

maqda” mühakimə edilərək, mənim yanıma – Kürdəxanıya göndərilərdiniz. Yeri gəlmişkən, saxlandığım korpusda məhbusların əksəriyyəti Sizin kolleqalarınızdır – müstəntiq, prokuror, polis rəisləri, narkobiznes rəisləri, hərbi komissarlar, ədliyyə işçiləri və i.ə. Onların əksəri “korrupsiya”, “rüşvət alma”, “dələduzluq” ilə ittiham olunur. Amma hakimiz yoxdur...

Möhtərəm hakim! Əgər həbsimin ilk günlərində bu işgəncə faktorunu doğrudan da qabartmaq niyyətimiz yox idisə, bu gün bunu ictimailəşdirməyə qərar verməyimizin səbəbləri kifayət qədərdir: bunu yalnız özümün və övladlarımin yox, həm də bu zalda Sizin, prokurorun, vəkillərin, katibiniz, tərcüməçinin, ədliyyə işçilərinin və zaldan qıraqdakı insanların və övladlarının gələcəyi naminə etmək istəyirik. Mən istəmirəm ki, bu gün – 80 yaşlı atamın – prof. Əlif Məmmədovun və digər qohumlarımin nahaqdan min bir işgəncəyə məruz qaldığını görüb, ürək sarsıntıları keçirdikləri kimi, bir gün Siz də övladlarınıza görə o mənəvi işgəncəyə məruz qalasınız. İnanın ki, heç həbsimin sifarişini verənlərin də övladlarına o işgəncələri arzulamıram. Vallah və billah, işgəncə - insan ləyaqətini alçaldan elə dəhşətli bir amildir ki, insanların əksəri bu zülmə tablaşmayaraq, cismən və ruhən sınır və nəticədə sabah özlərinin ən adi haqqlarına belə sahib çıxmaqdan qorxur və ya çəkinirlər. Haqqlarına sahib çıxmıyan insanlarla isə azad və xoşbəxt bir cəmiyyət və ya ölkə qurmaq olmaz!!! Cənab hakim, odur ki, Siz də fikirləşin, nə qədər acı olsa da, bu həqiqətləri Sizə deməliydim ki, az da olsa, sabah Allah qarşısındakı bu məsuliyyətimdən yaxa qurtara bilim. Mən vicdani borcumu yerinə yetirdim. Vaxtınızı çox aldığım üçün də üzr istəyirəm.

Bu 10-15 dəqiqəlik nitqimə bəlkə də min bir vicdani zülmə qulaq asmağa məcbur olan hakim, bu son kəlmələrimdən sonra, dərindən nəfəs alıb, məhkəmənin məşvərəfə getdiyini elan etdi... Fərsətdən istifadə edib, vəkillərimlə 1-2 kəlmə kəsmək istəyirdim ki, bunkerin yuxarı dəmir damalı pəncərəsindən bizə boylanan qohumlarımin və müdafiəmə gəlmiş qəhrəmanların (Təzəxan Mirələnlə və d.) məni salamlayan əllərini gördüm. Mən də öz dəmir qəfəsciyimdən onları salamlamaq istəyirdim ki, ədliyyə nəzarətçiləri məni zorla zaldan uzaqlaşdırdılar... Mənə indi aydın oldu ki, məhkəmə niyə bu bunkerə keçirildi və “təcavüz” mənbəyi kimlər imiş... Demə 28.08.2012-də Müsavat Partiyasının qərarqahında həm ad günüm və həm də müdafiəmlə bağlı keçirilən yığıncaqda 29.08.2012 məhkəmə prosesi ilə bağlı olaraq Nəsimi rayon Məhkəməsinin qarşısında məhkəmənin açıq keçirilməsi tələbi ilə piket keçirilib... Güman ki, bu “təcavüzkarlardan” hürkən hakimiyyət mənim təhlükəsizliyimi “bunker məhkəməsiylə” “qorumağa” cəhd edib...”

Allahverdi BAYRAMI

CON DODƏ DİNYO ŞEYTONON DASTƏDƏ!

Se həzo milləton çandon ozodin?
Hande-nıvışte nıbəyon bə dodin!
Həxi roədə etnoson bə fəryodin!
Fələk ji çərxi əvoni hastədə,
Con dodə dınyo şeytonon dastədə!

Sənibəton "Səlib davo" bıə bınə,
Mısılmənon ǵır kardədən de vonə.
"Nubə çikey?" larzedə har "bəbunə",
Zolım dınyo volo karde ǵəsədəy,
Con dodə dınyo şeytonon dastədə!

Olkə potşon sıftə xəlǵi hu bedən,
Kanə bedən, sıraf bedən, çu bedən.
Ruji səhətdə xəlǵ çəvon, ku bedən,
Ruən mandəni çı kəxəbon astədə,
Con dodə dınyo şeytonon dastədə!

Qıləy bəmə hizəperom kardədə,
Qıləy çəmə dili zibə bardədə,
Qıləy çəmə astə ruəni hardədə,
Haştəşone əmə duşə restədə,
Con dodə dınyo şeytonon dastədə!

Co kardədən xəlǵi çı ruşinfiki,
Harki diə kardə bəyəndi çəpəki.
Zinə beydəni olkədə ki bə ki?
Xəlǵi avlodon maqə han bastədə,
Con dodə dınyo şeytonon dastədə!

Bə məlon so siloh-sursat şodoydən,
Bə alimon cıf narkotik dənoydən.
Bə həxvoti da- ponzə sor ko doydən,
Du poyədə, zu mandəni rostədə,
Con dodə dınyo şeytonon dastədə!

Milləti səkkon kıştero vijnədən,
Sə rostbikon çı Vətəno tojnədən,
Yurd pələdən, xəlǵi kəon rijnədən,
Şəy dutedən çı insonon pustədə!
Con dodə dınyo şeytonon dastədə!

30.08.2012

İNDİ DƏ YAŞ SENZİ

Yaş senzi qoyuldu müəllim üçün;
65-ə çatdı, işdən qovulsun!
Azca təqaüdlə ömür çürütsün;
Bostanı, gəlməmiş payız sovuşsun!

"Bu da ona azdır! Qoy canı çıxsın!"
Gör üsyan elədi? Səsin çıxartdı?
Qoy dalda-bucaqda gözünü sıxsın!..
Dərdi bir-ikiydi min birə çatdı...

Çıxdı qabaǵına elədikləri:
Xor baxdı müəllim öz peşəsinə!!!
Tamam tərs düşürdü söylədikləri:
Həyat qatdı kədər, qəm nəşəsinə!

01. 09. 2012

Dünən də, bu gün də müəllim, təhsil
Məmurlar əlində oyunaq olub.
Məmurçün müəllim persona deyil,
Təndir qalamağa odunaq olub.

Olan-qalanını aldı əlindən,
Haraya istədi- göndərdi, əydi.
Saxladı üzünə haqq dəyənlərin,
Yalançı şahidək dindirdi, əydi.

Özündən neçə qat yaxşı geyinən
Şagirdi önündə sındırdı, əydi.
Dükana borc qaldı hər ay başında,
Az donluqla onu yandırdı, əydi.

Seçkidə səs yığdı "seçilmişlərə",
Palanı dalına mindirdi, əydi.
Quru müqəvvaya döndü həyatda,
Yumruq təpəsinə endirdi, əydi!..

İçib rəqs elədi toyda, çıldırdı,
Şagird qabaǵında qusdu, yıxıldı.
"Beş" üçün şagirdə ara qaldırdı...
Bu saf peşə haqda imic dağıldı!!!

Ayaq açdı rüşvət elmə, təhsilə-
Cahil də, nədən da "müəllim" oldu!
Bazar zənbiliylə, qoyun- keçiyə
Hər fə yazı bilməyən lap "alim" oldu!

Necə cılızlaşdı "müəllim" adı,
"Müəllim" dedilər süpürgəçiyə!!!
Sonda kimsə onu saya almadı,
Şəxsiyyəti endi bir heç neçəyə!!!

İndi də yaş senzi!.. Otur evində!
Külfətlə üz-üzə qal yana-yana!
Gəz- dolan bu məl"un üçəm önündə:
Çayxana, vayxana və... sallaqxana!

Dil vasitəsilə cəmiyyətin inkişafı
Community development through language

Üfüq-S MMC
(VÖEN 1800107871)

Azərbaycanda bir çox dillərə yazılı, şifahi biznes, Notarial tərcümələr və mətnlərin yığılması xidmətini təqdim edir. Biz Azərbaycan, Rus, İngilis, Talış, Fars və s. dillərə yazılı tərcümələr edirik. Ətraflı məlumat almaq və ya xidmətlərimizdən bəhrələnmək üçün

(012) 564-68-91 nömrəsinə

zəng edə və ya

commercial_manager@ufuq.az

elektron ünvanımıza yazaraq

əlaqə saxlaya bilərsiniz.

Azər TOLİŞ

HİLAL MAMU,
SƏBİR BİKƏ!

Dınyo bəməno qılı zindon
Hilal mamu, səbır bıkə
Xido i kərən bədo imkon
Hilal mamu, səbır bıkə!

İştı har dojon çəmə darde
Dılmon çandə tov bavarde?!
Be tı tovoson bəmə sarde
Hilal mamu, səbır bıkə!

Tı Yusifi dənə bə yod
Çanədə iblison şin bə bod?!
Ruji i ruj tınən bəbeş şod
Hilal mamu, səbr bıkə!

SƏNDƏN YAZMAQ İSTƏYİRƏM

Atıb yenə iş-gucumu
Alıb həyatdan öcümü
Görəsən bu sevmək suçu mu?
Qəmdən yazmaq istəyirəm
Səndən yazmaq istəyirəm.

Meylini namərdə salan
Aşiqini dərdə salan
Aramıza pərdə salan
Çəndən yazmaq istəyirəm
Səndən yazmaq istəyirəm

Nə həya, nə ar eyliyən
Sonda yerin nar eyliyən
Saqlarımı qar eyliyən
Dəndən yazmaq istəyirəm
Səndən yazmaq istəyirəm

Gözlərimin qaşı olan
Urəyimin başı olan
Gözlərimin yaşı olan
Nəmdən yazmaq istəyirəm
Səndən yazmaq istəyirəm

Bəxtiyar RUŞİN

ŞİNƏ MO

Şinə mo , zinedəm nıqorə dılı
Toykə məzorədən çıxon kəşədə.
Nozokə, bəfoynə, nıqorə dılı
Fəmdə çəmə dardi, sutdə- vəşədə!
(İnə səysiǵi nıvıştəy)

Bı zımsondə səfə boǵçə co karde,
Dınyo ǵəmon bə boǵçədə to karde.
Hiçim nıznəy bə kon məhol ro karde.
Çı dəkəşə iştı səfə anə, mo!
Sədo bıdə bəçmı sədo, şinə mo!

Rəsem, bənəm sərinən bə iştı dim,
Maçəm karde xosə çəşon, və bənim,
Oxoy mandim bı sinnədə az yetim,
Tat əbını çı yetimon lonə, mo!
Sədo bıdə bəçmı sədo, şinə mo!

Oqardəbə xeyli odəm tıbəse,
Əvon hələ bə çəmə so nırəsə,
Az dubarə vitim iştı ǵəbisə.
Sədom karde: hovə, dodo, inə, mo!
Sədo bıdə bəçmı sədo, şinə mo!

Həmon şəvi tatə lefdən larzim az,
Jıqom zinə, bə ǵəbədə azim, az!
Vılə donış vironə bə pozim az!
Əvəsorım iyən bome kəynə, mo?
Sədo bıdə bəçmı sədo, şinə mo!

Ǵələm həni omedəni bəçmı das,
Oqətedəm şəvən- rujən botı yas.
Oşko – pınhon ekardədam çəşə as,

İştı şeyku dılım həni xune, mo!
Sədo bıdə bəçmı sədo, şinə mo!

Kulə şəvi tınım vinde hanədə,
Qıl- qılınə olətonbin tanədə.
Damə nıbiş, daməm karde çanədə,
Oǵo beədə bəsə dəşim hane, mo,
Sədo bıdə bəçmı sədo, şinə mo!

Rukə kinəm bəti yamən oşədə,
İdə şəvon zərənən əv naxşədə,
Feyzə xaləm bəy qıyoza baxşədə,
Nozə kardə, votdə: hovə, nənə, mo...
Sədo bıdə bəçmı sədo, şinə mo!

Hiç nəlovniş qıləy doyəni xoli tı,
Hiç nəquniş bə i kəsi dılı tı,
Çı har kəsi əznış xəbə, holi tı,
Ro-riə bızın, xanımə jen, qonə mo!
Sədo bıdə bəçmı sədo, şinə mo!

Bəxtiyarım, sinəm pure dardiku,
Tarsədənim, vallah, həni mardeku.
Mardim əqam çı zəmini sardiku
Zındəm məni hifz bəkardəş conə mo,
Sədo bıdə bəçmı sədo, şinə mo!

Təsisçi :
Rafiq Cəlilov

Tel.: +99470 909-85-90
E-mail: celilovrafiq@mail.ru
Qəzetin elektron variantını
talish.org
saytında oxuya bilərsiniz

Redaksiyanın ünvanına göndərilən
əlyazmalar müəlliflərə qaytarılmır və
mətnlərə rəy verilmir.
Faktlara görə yalnız müəlliflər
məsuliyyət daşıyırlar.
Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi
uyğun gəlməyə bilər.

Qəzet Ədliyyə Nazirliyində
qeydə alınmışdır.

Qeydiyyat nömrəsi: 3462

Tiraj: 1000

Hesab nömrəsi:
AZN üçün: "Bank of Baku"
ASC Yasamal filialı
Cəlilov Rafiq Şahrza oğlu
hesab nömrəsi 3801000000159315
VÖEN 1700038881
kod 506322
müxbir hesab 0137010007944
S.W.I.F.T JBBKAZ22

US Dollars:
Jalilov Rafiq Shahrza oghlu ACC N
3811001000159315
INTERMEDIARY BANK
Standard Chartered Bank, New York
CORR. ACC. 3582023389001
SWIFT: SCBLUS33
BENEFICIARY BANK:
"Bank of Baku" OJS S.W.I.F.T. JBBKAZ22
Baku, Azerbaijan